

URED ZA REVIZIJU INSTITUCIJA BIH
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РЕВИЗИЈУ ИНСТИТУЦИЈА БИХ
AUDIT OFFICE OF THE INSTITUTIONS OF BOSNIA AND HERZEGOVINA

www.revizija.gov.ba

IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ FINANSIJSKOJ REVIZIJI

MINISTARSTVA ODBRANE BOSNE I HERCEGOVINE ZA 2023. GODINU

Sarajevo, juni 2024. godine

Sadržaj

I	MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA.....	2
1.	MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA	2
2.	MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI.....	6
II	KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI.....	8
III	PREPORUKE ZA 2023. GODINU.....	9
IV	IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI.....	11
1.	PREDMET I CILJ REVIZIJE.....	11
2.	OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠTAJA	11
3.	DJELOKRUG, ORGANIZACIJA I RUKOVOĐENJE	13
4.	SISTEM INTERNIH KONTROLA.....	15
5.	BUDŽET MINISTARSTVA ZA 2023. GODINU	15
6.	FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI.....	16
6.1.	Pregled rashoda i izdataka iz budžeta	16
6.1.1.	<i>Bruto plaće.....</i>	16
6.1.2.	<i>Putni troškovi .....</i>	18
6.1.3.	<i>Izdaci za upotrebu vozila.....</i>	19
6.1.4.	<i>Ugovorene usluge.....</i>	20
6.1.5.	<i>Višegodišnja kapitalna ulaganja .....</i>	20
6.2.	Pregled prihoda i primitaka	23
6.3.	Bilans stanja	23
6.3.1.	<i>Sredstva .....</i>	23
6.3.2.	<i>Nenovčane donacije .....</i>	27
6.3.3.	<i>Obaveze .....</i>	28
6.3.4.	<i>Popis sredstava i obaveza.....</i>	28
7.	ZAPOŠLJAVANJE I STATUS ZAPOSLENIH (ANGAŽOVANIH) OSOBA	29
7.1.	Ugovori o djelu.....	30
7.2.	Zapošljavanje na određeno vrijeme	30
7.3.	Obavljanje poslova drugog radnog mjesta	31
8.	JAVNE NABAVKE	32
8.1.	Pregovarački postupci bez objave obavijesti (hitne nabavke)	34
8.2.	Nabavka ugovaranja radova na rekonstrukciji sistema grijanja na lokaciji Pazarić.....	35
8.3.	Nabavka radova rekonstrukcije sistema grijanja na lokaciji Bihać	36
8.4.	Usluge kateringa za potrebe PSOTC.....	36
8.5.	Nabavka motornih vozila.....	37
9.	OSTALO	37
9.1.	IT revizija.....	37
10.	KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA	39
PRILOZI.....	.....	39

I MIŠLJENJE NEZAVISNOG REVIZORA

Mišljenje nezavisnog revizora se daje na osnovu obavljene finansijske revizije koja obuhvata reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

1. MIŠLJENJE O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA

Mišljenje s rezervom

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja **Ministarstva odbrane** (u daljem tekstu: Ministarstvo) koji obuhvataju: bilans stanja na 31.12.2023. godine, pregled prihoda, primitaka i finansiranja po ekonomskim kategorijama, pregled rashoda po ekonomskim kategorijama, posebne podatke o plaćama i broju zaposlenih, pregled dinamike zapošljavanja, pregled stalnih sredstava u obliku stvari i prava, pregled kapitalnih ulaganja po vrstama i projektima, pregled doznaka iz tekuće rezerve budžeta, te analizu izvršenja budžeta – tekstualni dio za godinu koja završava na taj dan.

Prema našem mišljenju, osim za moguće efekte pitanja opisanih u odjeljku Osnova za mišljenje s rezervom, finansijski izvještaji Ministarstva prikazuju istinito i fer, u svim značajnim aspektima, finansijsko stanje imovine, obaveza i izvora sredstava na 31.12.2023. godine i izvršenje budžeta za godinu koja se završava na navedeni datum, u skladu s primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja.

Osnova za mišljenje s rezervom

Kao što je navedeno u Izvještaju:

1. Sredstva Ministarstva nisu tačno iskazana u bilansu stanja jer nije izvršeno knjiženje nepokretne perspektivne imovine u okviru stalnih sredstava čime su stalna sredstva potcijenjena za nepoznati iznos (tačka 6.3.1. Izvještaja).

Reviziju smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine¹ i Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija (ISSAI)². Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja*.

Nezavisni smo od Ministarstva u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju prema ISSAI 130 - Etički kodeks i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su revizioni dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

¹ Službeni glasnik BiH, broj 12/06

² Međunarodni standardi vrhovnih revizionih institucija (ISSAI) dio su Okvira profesionalnih objava Međunarodne organizacije vrhovnih revizionih institucija – IFPP okvira (INTOSAI Framework of Professional Pronouncements), koji čine tri nivoa objava: INTOSAI principi (INTOSAI-P), međunarodni standardi vrhovnih revizionih institucija (ISSAI) i INTOSAI smjernice (GUID).

Skretanje pažnje³

Ne izražavajući dalju rezervu na mišljenje o finansijskim izvještajima, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Ministarstvo nije uspostavilo učinkovit sistem evidentiranja i naplate potraživanja (tačka 6.3.1. Izvještaja).

Ključna pitanja revizije⁴

Ključna pitanja revizije su ona pitanja koja su, po našoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju mišljenja i mi ne dajemo posebno mišljenje o tim pitanjima.

Zakonom o odbrani BiH i Sporazumom o osnovnim principima za rješavanje pitanja pokretne i nepokretne imovine⁵, iz jula 2007. godine, regulisana su pitanja pokretne i nepokretne vojne imovine koja će se i dalje koristiti za potrebe Ministarstva. Također je dogovoren princip raspodjele nepokretne perspektivne i neperspektivne vojne imovine.

Nepokretna perspektivna vojna imovina

Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH iz 2012. godine⁶ definisane su 63 perspektivne lokacije nepokretne vojne imovine i ista je trebala biti evidentirana kao vlasništvo Ministarstva. Nadalje je Odlukom o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH iz novembra 2016. godine, a koja još uvijek nije u primjeni⁷, i dokumentom Pregled odbrane koji je usvojilo Predsjedništvo BiH, dogovoreno da se umjesto 63 lokacije, razmatra 57 lokacija perspektivne nepokretne vojne imovine. Status navedene imovine još uvijek nije riješen, kako u smislu evidentiranja u zemljišne knjige tako i u smislu evidentiranja u poslovne knjige Ministarstva.

Nepokretna neperspektivna vojna imovina

Proces preuzimanja neperspektivnih vojnih lokacija se ne odvija očekivanom dinamikom što značajno utiče na zapuštanje objekata koje samo fizički osiguravaju Oružane snage BiH. Prema raspoloživim evidencijama, od 16 evidentiranih neperspektivnih vojnih lokacija njih 7 je odmah

³ Odjeljak kojim revizor skreće pažnju korisnicima izvještaja na pitanja koja su prezentovana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koja su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važna za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvještaja; u revizionoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

⁴ Svrha saopćavanja ključnih pitanja revizije je povećanje komunikacione vrijednosti izvještaja o reviziji osiguravanjem boljeg uvida u obavljenу reviziju. Saopćavanje ključnih pitanja revizije osigurava dodatne informacije korisnicima finansijskih izvještaja kako bi im pomogle u shvatanju onih pitanja koja su, po revizorovoj profesionalnoj procjeni, od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Ključna pitanja revizije primjenjuju se na subjekte revizije koji imaju najveći uticaj na budžet Bosne i Hercegovine i na konsolidovane finansijske izvještaje budžeta Bosne i Hercegovine.

⁵ Sporazum potpisan između predsjedavajućeg Vijeća ministara BiH, premijera Federacije BiH i premijera Vlade Republike Srpske broj 01-03-1657/07 od 12.7.2007. godine

⁶ Odluka o izmjenama i dopunama odluke o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH broj 01-50-1-1067-10/12 od 18.4.2012. godine

⁷ Ista stupa na snagu danom aktiviranja Akcionog plana za članstvo u NATO savezu.

spremno na predaju (većinom se radi o kasarnama), dok preostalih 9 lokacija nije spremno za predaju lokalnim vlastima (radi se o skladištima s naoružanjem).

Iako je u prethodnom periodu Ministarstvo upućivalo dopise Vladi Federacije BiH i Vladi Republike Srpske kojim ih je informisalo da je, prema Sporazumu o osnovnim principima za rješavanje pitanja imovine iz 2007. godine, preuzimanje neperspektivne vojne imovine u njihovoj nadležnosti, u 2023. godini nije došlo do pomaka po ovom pitanju.

U 2023. godini Ministarstvo je izvršilo predaju jedne lokacije, a u drugom slučaju je izvršena predaja dijela kasarne. Nepreuzimanje neperspektivne nepokretne imovine od strane ostalih mjerodavnih institucija zahtijeva angažovanje resursa Ministarstva na osiguranju ove imovine i plaćanju komunalnih troškova.

Odgovornosti rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo Ministarstva je odgovorno za izradu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja u skladu s primjenjivim okvirom finansijskog izvještavanja na nivou institucija Bosne i Hercegovine tj. Zakonom o finansiranju institucija BiH, Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i Pravilnikom o računovodstvu sa računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH. Ova odgovornost podrazumijeva i kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja koji ne sadrže značajne pogrešne iskaze uslijed prijevare ili greške, odgovarajuća objelodanjanja relevantnih informacija u napomenama uz finansijske izvještaje, kao i odabir i primjenu odgovarajućih računovodstvenih politika i računovodstvenih procjena, koje su razumne u datim okolnostima.

Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina sačinjeni bez značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed prijevare ili greške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koji uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili greške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili zbirno, utiču na ekonomske odluke korisnika donesene na osnovu tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s Međunarodnim standardima vrhovnih revizionih institucija, stvaramo profesionalne procjene i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznamo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikazivanja finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili greške, oblikujemo i obavljamo revizione postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizione dokaze koji su dovoljni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikazivanja nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed greške, jer prijevare može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno izostavljanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizione postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o uspješnosti internih kontrola.

- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorilo rukovodstvo.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

S rukovodstvom komuniciramo u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući i one koji se odnose na značajne nedostatke u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Između pitanja o kojima se komunicira sa rukovodstvom, određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna pitanja revizije. Ta pitanja opisujemo u našem izvještaju o obavljenoj reviziji, osim ako zakon ili regulativa sprečava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da o datom pitanju ne treba izvijestiti u našem izvještaju, jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice izvještavanja nadmašile javnu dobrobit od takvog izvještavanja.

2. MIŠLJENJE O USKLAĐENOSTI

Mišljenje

U vezi s revizijom finansijskih izvještaja Ministarstva za 2023. godinu, obavili smo i reviziju usklađenosti aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Prema našem mišljenju, aktivnosti, finansijske transakcije i informacije Ministarstva za 2023. godinu u skladu su, u svim značajnim aspektima, sa zakonima i drugim propisima koji su definisani kao kriteriji za datu reviziju.

Osnova za mišljenje

Reviziju usklađenosti smo obavili u skladu sa Zakonom o reviziji institucija Bosne i Hercegovine i ISSAI 4000 - Standard za reviziju usklađenosti. Naše odgovornosti prema ovom standardu su detaljnije opisane u odjeljku *Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti*.

Nezavisni smo od Ministarstva u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju prema ISSAI 130 - Etički kodeks i ispunili smo ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima.

Vjerujemo da su reviziono dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Skretanje pažnje⁸

Ne izražavajući rezervu na mišljenje o usklađenosti, skrećemo pažnju na sljedeće:

- Ministarstvo nije preduzimalo aktivnosti na usaglašavanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji s odlukama Vijeća ministara BiH (tačka 3. Izvještaja);
- Konstatovane su nepravilnosti i nedostaci u procesu javnih nabavki (tačka 8. Izvještaja).

Odgovornosti rukovodstva za usklađenost

Pored odgovornosti za pripremu i fer prezentaciju finansijskih izvještaja, rukovodstvo Ministarstva je također odgovorno osigurati da su aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u skladu s propisima kojima su regulisane i potvrđuje da je tokom fiskalne godine osiguralo namjensko, svrhovito i zakonito korištenje raspoloživih sredstava za ostvarivanje utvrđenih ciljeva, te ekonomično, efikasno i efektivno funkcionisanje sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

---

⁸ Odjeljak kojim revizor skreće pažnju korisnicima izvještaja na pitanja koja su prezentovana ili objelodanjena u informacijama vezanim za predmet revizije, a koja su, prema revizorovoj profesionalnoj prosudbi, jako važna za razumijevanje takvih informacija od strane korisnika izvještaja; u revizionoj praksi ovaj odjeljak se naziva još i 'isticanje pitanja'.

Odgovornosti revizora za reviziju usklađenosti

Pored odgovornosti da izrazimo mišljenje o finansijskim izvještajima, naša odgovornost podrazumijeva i izražavanje mišljenja o tome jesu li aktivnosti, finansijske transakcije i informacije u svim značajnim aspektima, u skladu sa zakonima i drugim propisima kojima su regulisane. Odgovornost revizora uključuje obavljanje procedura, kako bi pribavili revizijske dokaze o tome koriste li se sredstva za odgovarajuće namjene i je li poslovanje Ministarstva, prema definisanim kriterijima, usklađeno sa relevantnim zakonima i drugim propisima. Procedure podrazumijevaju procjenu rizika od značajnih neusklađenosti sa zakonima i propisima koji regulišu poslovanje subjekta revizije. Također, naša odgovornost podrazumijeva i ocjenu finansijskog upravljanja, funkcije interne revizije i sistema internih kontrola.

Sarajevo, 28.6.2024. godine

GENERALNI REVIZOR

Hrvoje Tvrtković, v. r.

ZAMJENIK GENERALNOG REVIZORA

Nedžad Hajtić, v. r.

ZAMJENICA GENERALNOG REVIZORA

Neda Močević, v. r.

II KRITERIJI KORIŠTENI U REVIZIJI

Ured za reviziju institucija Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: Ured za reviziju) obavio je reviziju finansijskih izvještaja i, u vezi s istom, reviziju usklađenosti. Revizija finansijskih izvještaja i revizija usklađenosti podrazumijevaju proces objektivnog prikupljanja i procjenjivanja dokaza, kako bi se utvrdilo jesu li predmeti revizije, tj. finansijski izvještaji, kao i aktivnosti, finansijske transakcije i informacije, usklađeni s odgovarajućim kriterijima koji su sadržani u zakonima i drugim propisima. Kriteriji predstavljaju uporedne parametre koji se koriste kako bi se dala ocjena predmeta revizije.

Za obavljanje finansijske revizije korišteni su sljedeći kriteriji:

- Zakon o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2023. godinu
- Zakon o finansiranju institucija BiH
  - Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH
  - Pravilnik o finansijskom izvještavanju institucija BiH
  - Instrukcija o privremenom finansiranju institucija BiH za period januar - mart 2023. godine
- Zakon o plaćama i naknadama u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o porezu na dohodak i Zakon o doprinosima (FBiH i RS)
- Zakon o javnim nabavkama i podzakonski akti
- Zakon o državnoj službi u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o radu u institucijama BiH i podzakonski akti
- Zakon o upravi i podzakonski akti
- Zakon o reviziji institucija BiH
- Zakon o obligacionim odnosima (dio koji se odnosi na ugovore o djelu)
- Zakon o internoj reviziji
- Zakon o odbrani BiH i Zakon o službi u Oružanim snagama BiH
  - Odluka Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH
  - Sporazum o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje služiti za potrebe odbrane od 12.7.2007. godine
  - Sporazum o konačnom raspolaganju svim pravima i obavezama na nepokretnoj imovini koja će i dalje služiti za potrebe odbrane od 27.3.2008. godine.

III PREPORUKE ZA 2023. GODINU

U Izvještaju o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu data je ukupno 31 preporuka (11 novih i 20 ponovljenih). Od ukupnog broja datih preporuka, šest preporuka se odnosi na finansijske izvještaje, a ostalih 25 preporuka na usklađenost.

Osim navedenog, u 2023. godini su obrađene tri preporuke koje su u prethodnom periodu ocijenjene kao preporuke čija je realizacija u toku i koje su i dalje predmetom praćenja u pogledu njihove realizacije⁹.

U tabeli koja slijedi prikazan je rezime datih preporuka, dok su detaljni nalazi prezentovani po procesima u okviru pojedinačnih tačaka Izvještaja.

Tabela 1. Rezime datih preporuka

Br. prep.	Tekst preporuke	Status preporuke
1	Ministarstvo je dužno uskladiti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.	P
2	Potrebno je da Ministarstvo preduzme aktivnosti koje će rezultovati popunjavanjem radnog mjesta rukovodioca Jedinice interne revizije.	P
3	Preporučujemo Ministarstvu da se za eventualni produženi rad, osim prava na isplatu naknade, razmotre i drugi modaliteti vrednovanja prekovremenog rada, a sve u cilju racionalizacije potrošnje budžetskih sredstava.	N
4	Potrebno je da Ministarstvo, u saradnji s Ministarstvom finansija i trezora BiH, uskladi odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti profesionalnih vojnih lica.	P
5	Ministarstvo je dužno osigurati da se cjelokupna dokumentacija potrebna za obračun putnih troškova prilaže uz putni nalog prema relevantnom propisu.	P
6	Ministarstvo treba da usaglasi broj službenih specijalizovanih vozila koja se koriste s odredbama internog akta.	P
7	Ministarstvo treba uspostaviti odgovarajući sistem internih kontrola u svrhu namjenskog korištenja službenih vozila i transparentnog upravljanja javnim sredstvima.	P
8	Preporučujemo Ministarstvu da, u narednom periodu, posveti više pažnje održavanju vozila kako bi se nepredviđene usluge i rezervni dijelovi sveli na minimum.	P
9	Ministarstvo treba prilikom izdavanja faktura kupcima u inostranstvu postupati u skladu s odredbama Zakona o porezu na dodatu vrijednost.	N
10	Ministarstvo treba da preduzme sve potrebne aktivnosti kako bi se u konačnici omogućilo ispravno iskazivanje stanja stalnih sredstava u skladu s računovodstvenim propisima.	P
11	Potrebno je da Ministarstvo preknjiži ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi na odgovarajuća konta sredstava u upotrebi i objekte na kojima su izvršena ulaganja.	P
12	Ministarstvo je dužno uspostaviti učinkovit sistem evidentiranja i naplate potraživanja.	P
13	Ministarstvo je dužno osigurati učinkovit način prijema i evidentiranja nenovčanih donacija te, u saradnji s osobama uključenim u ovaj proces, pravovremeno preduzimati potrebne aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja u evidentiranju sredstava iz donacija.	P

⁹ Vidjeti tačku 2. Izvještaja

14	Ministarstvo je dužno osigurati sveobuhvatne podatke o stalnim sredstvima kako bi proces popisa bio svrsishodan i kako bi bilo moguće uporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama.	P
15	Ministarstvo je dužno da popis potraživanja i obaveza provede u skladu s važećim propisima, utvrđivanjem stvarnih potraživanja i obaveza, te eventualnih odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje u trenutku popisa.	P
16	Preporučujemo Ministarstvu da se angažovanje osoba po osnovu ugovora o djelu koristi u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu područje obligacionih odnosa, samo za poslove koji predstavljaju zaokruženu cjelinu i privremenog su karaktera.	N
17	Ministarstvo je dužno da prilikom zapošljavanja putem ugovora o radu na određeno vrijeme postupa u skladu s relevantnim propisima koji regulišu postupak zapošljavanja, poštujući principe zakonitosti i transparentnosti.	N
19	Ministarstvo je dužno dosljedno primjenjivati propise koji regulišu radnopravni status zaposlenih u institucijama BiH.	N
19	Ministarstvo je obavezno osigurati blagovremeno pokretanje procedura javnih nabavki, kako bi osiguralo kontinuitet u nabavci roba i usluga te nesmetano obavljanje aktivnosti Ministarstva.	N
20	Ministarstvo je obavezno provoditi prethodnu provjeru tržišta prije pokretanja procedura javnih nabavki na način kako je to definisano Zakonom o javnim nabavkama.	N
21	Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe koje se odnose na obavještanje kandidata i ponuđača o rezultatima postupka javne nabavke.	P
21	U slučajevima kada se u procedurama javnih nabavki zahtijeva bankovna garancija, Ministarstvo je dužno da u tenderskoj dokumentaciji navede zahtjev u pogledu perioda njenog važenja.	P
23	Ministarstvo je dužno evaluaciju ponuda vršiti u skladu s uslovima definisanim u tenderskoj dokumentaciji.	P
24	Ministarstvo je dužno da, u situacijama gdje se vrši nabavka i jednokratna isporuka, postavi realne i jasne rokove isporuke kako bi svi ponuđači imali adekvatne informacije prilikom sačinjavanja ponude.	P
25	Ministarstvo je dužno hitne nabavke putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti provoditi samo u iznimnim uslovima koji su definisani Zakonom o javnim nabavkama.	N
26	Ministarstvo je obavezno postupati u skladu sa definisanim rokom za dostavu dokaza o ispunjavanju uslova iz člana 45. i člana 47. Zakona o javnim nabavkama BiH te ponude dobavljača koji nisu dokaze dostavili u traženom roku ocijeniti kao nekvalifikovane.	N
27	Ministarstvo je dužno da se pridržava ugovorenih rokova po pitanju uvođenja izvođača radova u posao.	N
28	Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe koje se odnose na dodjelu ugovora kada u postupku konkurentskog zahtjeva zaprimi ponudu jednog ponuđača.	P
29	Ministarstvo je dužno tehničku specifikaciju sastavljati na osnovu realnih specifikacija, zasnovanih na obrazloženim, stvarnim i opravdanim potrebama institucije te osigurati da ista omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju.	P
30	Mišljenja smo kako ugovorom treba definisati minimalan broj radnih sati koje bi dobavljač mjesečno proveo na unapređenju sistema ukoliko održavanje sistema nije potrebno.	N
31	Ministarstvo treba nastojati da u što skorijem roku osigura održavanje opreme vlastitim kapacitetima, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja.	P

Status: N-nova, P-ponovljena¹⁰

¹⁰ Nerealizovane preporuke iz prethodnog perioda su, nakon utvrđenog činjeničnog stanja, ponovljene.

IV IZVJEŠTAJ O OBAVLJENOJ REVIZIJI

1. PREDMET I CILJ REVIZIJE

Predmet revizije su finansijski izvještaji Ministarstva za 2023. godinu i usklađenost aktivnosti, finansijskih transakcija i informacija s relevantnim zakonima i drugim propisima.

Cilj je da se izrazi mišljenje o tome jesu li finansijski izvještaji pouzdani i odražavaju li bilansi u cijelosti rezultate poslovanja. Također, cilj revizije je procijeniti primjenjuje li rukovodstvo institucije zakone i propise i koristi li sredstva za odgovarajuće namjene, te ocijeniti finansijsko upravljanje, sistem internih kontrola i funkciju interne revizije.

S obzirom na to da se revizija obavlja ispitivanjem na bazi uzorka i da postoje inherentna ograničenja u računovodstvenom sistemu i sistemu internih kontrola, pojedine materijalno značajne greške mogu ostati neotkrivene.

2. OCJENA REALIZACIJE PREPORUKA IZ PRETHODNIH IZVJEŠTAJA

U prethodnom Izvještaju o obavljenj reviziji finansijskoj reviziji Ministarstva (za 2022. godinu) Ured za reviziju izrazio je mišljenja i to:

- mišljenje s rezervom o finansijskim izvještajima vezano za sredstva Ministarstva koja nisu tačno iskazana u bilansu stanja jer nije izvršeno knjiženje nepokretne perspektivne imovine u okviru stalnih sredstava, a u okviru kratkoročnih potraživanja nisu iskazana sva potraživanja Ministarstva niti su adekvatno popisana, sa skretanjem pažnje na
  - probleme s izvještajima iz modula zaliha i neusaglašenosti rezultata popisa s podacima u glavnoj knjizi Ministarstva
- pozitivno mišljenje o usklađenosti sa skretanjem pažnje na:
  - usklađivanje Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji s važećim odlukama Vijeća ministara BiH
  - neefikasnu realizaciju višegodišnjih kapitalnih projekata
  - nedostatke i slabosti u procesu javnih nabavki
  - značajan iznos potencijalnih obaveza u vezi sa sudskim sporovima.

U Izvještaju za 2022. godinu su date preporuke u cilju otklanjanja uočenih nepravilnosti, nedostataka i slabosti. Utvrdili smo da je Ministarstvo u 2023. godini od ukupno 39 prethodno datih preporuka, realizovalo 12 preporuka, realizacija tri preporuke je u toku, tri preporuke nisu mogle biti ocijenjene, a 21 preporuka nije realizovana. Preporuke iz izvještaja prethodnih godina (osam preporuka) čija je realizacija bila u toku nisu ponovljene u Izvještaju za 2022. godinu, ali se njihova realizacija, kao i realizacija preporuka koje nisu mogle biti ocijenjene, kontinuirano prati.

U narednoj tabeli prikazan je pregled ocjene realizacije prethodno datih preporuka.

Tabela 2. Detaljan pregled ocjene realizacije preporuka datih u 2022. godini

Br. prep.	Preporuke iz izvještaja za 2022. godinu	Status
1	Ministarstvo još uvijek nije uskladilo Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.	✗
2	Ministarstvo nije uskladilo odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti profesionalnih vojnih lica.	✗
3	Preporučujemo Ministarstvu da se za eventualni produženi rad, osim prava na isplatu naknade, razmotre i drugi modaliteti vrednovanja prekovremenog rada, a sve u cilju racionalizacije potrošnje budžetskih sredstava.	✓
4	Sektor za finansije i budžet je informisan o statusu sudskih sporova koji se odnose na potraživanja u poslovnim knjigama Ministarstva.	✓
5	U 2023. godini donesena je procedura objavljivanja provedbenih propisa na web-stranicama Ministarstva te je tačno naznačeno da su nevažeći akti stavljeni van snage.	✓
6	Radno mjesto rukovodioca Jedinice interne revizije još uvijek nije popunjeno.	✗
7	Godišnji finansijski izvještaj je sastavljen u skladu s Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija BiH i instrukcijom Ministarstva finansija i trezora BiH.	✓
8	S obzirom na to da u 2023. godini nije bilo unapređenja zaposlenih osoba u Ministarstvu, nije ni bilo primjene odredbi Metodologije za raspoređivanje unutar platnog razreda na osnovu sticanja višeg stepena naučnog zvanja više puta po istom osnovu, zbog čega nije moguće ocijeniti realizaciju preporuke.	Ⓜ
9	Cjelokupna relevantna dokumentacija potreba za likvidaciju putnih naloga, prije isplate putnih troškova se ne dostavlja u Odjel za materijalno-finansijsko poslovanje.	✗
10	Ministarstvo nije usaglasilo broj službenih specijalizovanih vozila s odredbama internog akta.	✗
11	Ministarstvo još uvijek nije osiguralo suštinsku kontrolu u procesu upotrebe vozila u cilju potvrde namjenskog korištenja službenih vozila i transparentnog upravljanja javnim sredstvima.	✗
12	Ministarstvo je osiguralo praćenje realizacije okvirnih sporazuma/ugovora prilikom nabavke rezervnih dijelova za vozila.	✓
13	Ministarstvo prilikom nabavke neugovoreni rezervni dijelovi nije vršilo ispitivanje tržišta.	✗
14	Nije bilo značajnijih promjena po pitanju iskazivanja stanja stalnih sredstava u poslovnim evidencijama Ministarstva. Sva sredstva još uvijek nisu iskazana u poslovnim knjigama.	✗
15	Ministarstvo još uvijek nije preknjižilo ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi na odgovarajuća konta sredstava u upotrebi.	✗
16	U tekućoj godini Ministarstvo je određenim korisnicima s kojima je potpisan ugovor fakturisalo usluge zakupa resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta te je s jednim korisnikom zaključilo sporazum o načinu rješavanja dugovanja koji je i realizovan.	●
17	Još uvijek nije uspostavljen učinkovit sistem evidentiranja i naplate potraživanja.	✗
18	I dalje postoje kašnjenja u prijemu i evidentiranju sredstava iz naturalnih donacija.	✗
19	Ministarstvo je u 2023. godini vršilo usaglašavanje stanja prema dobavljačima, ali su i dalje uočena određena stanja koja nisu usaglašena.	●
20	Izveštaj o popisu stalnih sredstava ne sadrži finansijske pokazatelje na osnovu kojih bi se moglo uporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama.	✗
21	Ponovo su utvrđena odstupanja kod pojedinih stavki potraživanja između podataka utvrđenih popisom u odnosu na knjigovodstveno stanje, dok dio potraživanja (nefakturisana potraživanja) nije popisano.	✗
22	Ministarstvo nije preduzelo odgovarajuće mjere kako bi unaprijedilo sistem internih kontrola u dijelu javnih nabavki.	✗
23	Ministarstvo ni u 2023. godini nije u tenderskoj dokumentaciji navodilo zahtjev u pogledu važenja garancija za uredno izvršenje ugovora.	✗
24	Ministarstvo se u 2023. godini pridržavalo ugovoreni obaveza po pitanju obračuna penala u slučaju kašnjenja u isporuci.	✓

25	Obavijest ponuđačima nije u svim slučajevima dostavljena u skladu sa zakonskim odredbama.	✘
26	Ministarstvo nije ispoštovalo zakonske odredbe koje se odnose na dodjelu ugovora kada u postupku konkurentskog zahtjeva zaprimi ponudu jednog ponuđača.	✘
27	Ministarstvo niti u tekućoj godini nije u svim slučajevima prilikom evaluacije ponuda iste cijeno u skladu s uslovima definisanim u tenderskoj dokumentaciji.	✘
28	Elementi tehničke i profesionalne sposobnosti u tenderskoj dokumentaciji određenih procedura javnih nabavki nisu sačinjeni u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.	✘
29	Ministarstvo je ugovorilo usluge održavanja sistema e-poslovanje i uspostavilo funkcionalan sistem koji podržava potrebe poslovnih procesa za koje je namijenjen.	✔
30	Ministarstvo je razmotrilo osposobljavanje vlastitih kapaciteta za održavanje opreme, ali nije uspostavilo učinkovitiji i ekonomičniji model održavanja korištenjem vlastitih resursa.	✘
31	Ministarstvo je planski pristupilo rješavanju problematike sudskih sporova i otklanjanja uzroka sudskih sporova.	✔

Tabela 2a. Detaljan pregled ocjene realizacije preporuka datih u ranijim godinama

Br. prep.	Ocjena realizacije preporuka iz prethodnih izvještaja	Status
15/2021	Preporuka vezana za prijem državnih službenika po članu 32a. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH, nije relevantna za dalje praćenje u Ministarstvu jer je Agencija za državnu službu BiH izmijenila odredbe Pravilnika o postupcima oglašavanja, izbora kandidata, premještanja i postavljenja državnih službenika u slučaju prijenosa ili preuzimanja nadležnosti od strane institucija BiH.	Ⓜ
18/2021	Tehnička specifikacija kompjuterske opreme je kreirana na način da omogućava konkurenciju na tržištu.	✔
19/2021	Ministarstvo nije u svim slučajevima postavilo realne i jasne rokove isporuke kako bi svi ponuđači imali adekvatne informacije prilikom sačinjavanja ponude, u situacijama gdje se vrši nabavka i jednokratna isporuka opreme.	✘
20/2021	Predmet nabavke u proceduri javne nabavke kompjuterske opreme je podijeljen na lotove i nisu uočeni elementi tehničke specifikacije koji onemogućuju konkurenciju.	✔
26/2019	Ministarstvo aktivno učestvuje sa zakonskim zastupnikom (Pravobranilaštvo BiH) u sudskim postupcima u cilju pozitivnog ishoda i uspjeha u istim.	✔
3/2020	Ministarstvo je preduzimalo aktivnosti s ciljem nastavka realizacije višegodišnjih kapitalnih projekata, ali je procenat realizacije još uvijek nizak.	●
11/2020	Okvirni sporazum iz 2020. godine za usluge osiguranja je još uvijek na snazi, zbog čega nije pokretana nova procedura javne nabavke te preporuku nije bilo moguće ocijeniti.	Ⓜ
16/2020	Okončane su aktivnosti u vezi s evidentiranjem dugotrajne imovine u novi modul za upravljanje dugotrajnom imovinom.	✔

Status: ✔ realizovana preporuka¹¹, ● preporuka čija je realizacija u toku¹², ✘ nerealizovana preporuka¹³, Ⓜ preporuka koja nije mogla biti ocijenjena u revidiranom periodu.

3. DJELOKRUG, ORGANIZACIJA I RUKOVOĐENJE

Ministarstvo je zasnovano Zakonom o ministarstvima i drugim organima uprave BiH¹⁴. Ministarstvo je zaduženo za cjelokupnu strategiju i politiku odbrambenog sistema BiH. Predsjedništvo BiH ima vrhovnu komandu i kontrolu Oružanih snaga BiH, a Parlamentarna skupština BiH vrši civilnu kontrolu nad Oružanim snagama BiH.

¹¹ Realizovane su aktivnosti navedene u preporuci.

¹² U toku je realizacija aktivnosti, te stoga u ovom Izvještaju nije data nova preporuka, ali je dat opis stanja i provedenih aktivnosti.

¹³ Nisu preduzimate aktivnosti na realizaciji preporuke, te je stoga u ovom Izvještaju ponovljena preporuka za predmetni proces.

¹⁴ Službeni glasnik BiH, broj: 05/03, 42/03, 26/04, 42/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 06/13, 19/16 i 83/17

Ministarstvo je, između ostalog, nadležno za: stvaranje i održavanje odbrambenog kapaciteta, nadzor nad svim subjektima Oružanih snaga BiH, zastupanje Bosne i Hercegovine u međunarodnim odnosima vezanim za pitanje odbrane, uspostavu postupka za odobravanje vojne pomoći civilnim vlastima u slučaju prirodnih katastrofa i nesreća, po ovlastima što ih daje Predsjedništvo BiH.

Unutrašnja organizacija i način rada Ministarstva utvrđeni su Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji iz 2006. godine i izmjenama i dopunama Pravilnika iz 2013. i 2015. godine kojim su sistematizovana radna mjesta za civilna i profesionalna vojna lica u Ministarstvu. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovana su radna mjesta za 378 zaposlenih te radna mjesta za devet zaposlenih u uredima za vjerske aktivnosti. Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta civilnih lica u Oružanim snagama BiH utvrđena su radna mjesta civilnih lica na službi u Oružanim snagama BiH. Tim pravilnikom su sistematizovana radna mjesta za 677 izvršilaca. Veličina i struktura Oružanih snaga BiH određena je odlukama Predsjedništva BiH. U skladu s Odlukom Predsjedništva BiH o veličini, strukturi i lokacijama Oružanih snaga BiH, a u odnosu na sljedeće brojno stanje profesionalnih vojnih lica prema knjigama ličnih formacija predviđeno je 9.954 formacijskih – radnih mjesta.

Institucije Bosne i Hercegovine su bile u obavezi da do kraja aprila 2014. godine usklade pravilnike o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta s odredbama Odluke o principima za utvrđivanje unutrašnje organizacije organa uprave BiH i Odluke o razvrstavanju radnih mjesta i kriterijima za opis poslova radnih mjesta u institucijama BiH¹⁵. Navedene odluke su donesene u cilju harmonizacije i primjene istih principa o načinu unutrašnje organizacije, razvrstavanja i opisa radnih mjesta u organima uprave Bosne i Hercegovine. Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji, koji je u primjeni u Ministarstvu, još uvijek nije usklađen s navedenim odlukama Vijeća ministara BiH. Konstatovali smo da Ministarstvo ni u 2023. godini nije preduzimalo konkretne aktivnosti na izmjenama postojećeg Pravilnika i usaglašavanja istog s odlukama Vijeća ministara BiH. S obzirom na protek vremena i obim do sada obavljenog posla zaključujemo da Ministarstvo nema proaktivan stav niti preduzima konkretne aktivnosti na usaglašavanju Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji s odlukama Vijeća ministara BiH. Pored navedenog, i drugi indikatori upućuju na to da je postojeća sistematizacija radnih mjesta neadekvatna i prevaziđena (davanje saglasnosti za obavljanje poslova drugog radnog mjesta, informatizacija poslovnih procesa i uvođenje e-poslovanja i sl.).

PREPORUKA 1

Ministarstvo je dužno uskladiti Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta s važećim odlukama Vijeća ministara BiH.

U 2023. godini Ministarstvom je rukovodio ministar i dva zamjenika (zamjenik za politiku i planove i zamjenik za upravljanje resursima) koji su imenovani 25.1.2023. godine¹⁶.

¹⁵ Službeni glasnik BiH, broj 30/13

¹⁶ Službeni glasnik BiH broj 6/23

4. SISTEM INTERNIH KONTROLA

Ministarstvo je odgovorno za kreiranje, primjenu i održavanje internih kontrola koje su relevantne za pripremu i prezentaciju finansijskih izvještaja i usklađenost poslovanja sa zakonima i drugim propisima.

Finansijsko upravljanje i kontrola: Uspostavljanje i razvoj sistema internih kontrola obaveza je svih institucija BiH. Sistem finansijskog upravljanja i kontrole uspostavlja se u skladu s poglavljem IV a. Zakona o finansiranju institucija BiH¹⁷, Standardima interne kontrole u institucijama BiH¹⁸, Priručnikom za finansijsko upravljanje i kontrolu u institucijama BiH i ostalim podzakonskim aktima.

Ministarstvo je sačinilo osnovne dokumente potrebne za uspostavu sistema finansijskog upravljanja i kontrole. Tokom 2023. godine donesen je Akcioni plan za razvoj sistema internih finansijskih kontrola, a podaci o realizovanim aktivnostima prezentovani su u godišnjem izvještaju o finansijskom upravljanju i kontroli za 2023. godinu. Ažuriran je i registar rizika, mape poslovnih procesa unesene su u PIFC aplikaciju (softverska aplikacija za internu reviziju i finansijsko upravljanje i kontrolu), a u godišnjem izvještaju su navedene mjere koje se planiraju preduzeti za dalji razvoj sistema finansijskog upravljanja i kontrole.

Godišnji izvještaj o finansijskom upravljanju i kontroli za 2023. godinu je u predviđenom roku dostavljen Centralnoj harmonizacijskoj jedinici Ministarstva finansija i trezora BiH.

Interna revizija: Jedinica interne revizije Ministarstva uspostavljena je u skladu sa Zakonom o internoj reviziji institucija BiH¹⁹ i Odlukom o kriterijima za uspostavljanje jedinica interne revizije u institucijama BiH²⁰, a nadležna je za obavljanje interne revizije u Ministarstvu. Jedinica je sačinila godišnje i strateške planove rada u skladu s važećim propisima. U 2023. godini su izvršene revizije u skladu s godišnjim planom. Godišnji izvještaj o radu interne revizije je sačinjen i dostavljen rukovodiocu institucije.

Radno mjesto rukovodioca Jedinice interne revizije upražnjeno je od maja 2021. godine, a u proteklom periodu navedene poslove je, po ovlaštenju ministra odbrane, obavljala osoba zaposlena na radnom mjestu stručnog savjetnika za internu reviziju uz svoje radne zadatke. Ministarstvo ni tokom 2023. godine nije preduzimalo konkretne aktivnosti koje bi rezultovale popunjavanjem navedenog radnog mjesta.

PREPORUKA 2

Potrebno je da Ministarstvo preduzme aktivnosti koje će rezultovati popunjavanjem radnog mjesta rukovodioca Jedinice interne revizije.

5. BUDŽET MINISTARSTVA ZA 2023. GODINU

Zakonom o budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2023. godinu²¹, Ministarstvu su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od

¹⁷ Službeni glasnik BiH, broj 61/04, 49/09, 42/12, 87/12 i 32/13

¹⁸ Službeni glasnik BiH, broj 61/14

¹⁹ Službeni glasnik BiH, broj 27/08 i 32/12

²⁰ Službeni glasnik BiH, broj 59/19

²¹ Službeni glasnik BiH, broj 22/23

392.259.000 KM (tekući izdaci 385.276.000 KM, kapitalni grantovi i transferi 443.000 KM i kapitalni izdaci 6.540.000 KM)²².

Tokom godine izvršena su usklađivanja budžeta koja se odnose na sljedeće:

- sredstva višegodišnjih projekata prenesena iz prethodnog perioda u iznosu od 8.507.768 KM;
- sredstva novčanih donacija prenesena iz prethodnog perioda u iznosu od 1.164.470 KM i uplaćena u tekućoj godini u iznosu od 10.120.811 KM;
- sredstva odobrena iz tekuće rezerve u iznosu od 36.070 KM.

Prema navedenom, Ministarstvo je u 2023. godini raspolagalo sredstvima u ukupnom iznosu od 412.088.119 KM.

Ministarstvo je izvršilo jedno prestrukturisanje rashoda budžeta koje je odobrilo Ministarstvo finansija i trezora BiH. Prestrukturisanje rashoda je izvršeno u ukupnom iznosu od 4.142.000 KM. Iako je zahtjev za prestrukturisanje rashoda upućen u decembru 2023. godine, Ministarstvo je Odluku o prestrukturisanju Ministarstva finansija i trezora BiH dobilo tek 28.2.2024. godine. U Odluci o prestrukturisanju Ministarstvo finansija i trezora BiH zaključuje da Ministarstvo ne pristupa procesu planiranja i kontroli izvršenja budžeta pravovremeno, sistemski i sveobuhvatno te ukazuje na potrebu da se unaprijede navedeni procesi.

6. FINANSIJSKI IZVJEŠTAJI

Ministarstvo je sačinilo Godišnji finansijski izvještaj za 2023. godinu i dostavilo ga nadležnim organima i institucijama u skladu s važećim propisima. Godišnji izvještaj je Ministarstvu finansija i trezora BiH dostavljen tek 7.3.2024. godine. Razlog za kašnjenje u dostavljanju godišnjeg izvještaja je činjenica da je Ministarstvo dobilo Odluku o prestrukturisanju rashoda tek 28.2.2024. godine što je zahtijevalo dodatno vrijeme. Ministarstvo finansija i trezora BiH je svojim aktom od 4.3.2024. godine odobrilo produženje roka za dostavu godišnjeg finansijskog izvještaja.

6.1. Pregled rashoda i izdataka iz budžeta

U pregledu rashoda i izdataka po ekonomskim kategorijama-zbirno, u periodu od 1.1. do 31.12.2023. godine, ukupno ostvareni rashodi iskazani su u iznosu od 363.058.352 KM, što je za 49.029.767 KM manje u odnosu na raspoloživi budžet za 2023. godinu.

Vrijednosno značajni rashodi odnose se na: bruto plaće (255.714.485 KM), naknade troškova zaposlenih (69.284.194 KM), nabavku materijala (11.048.434 KM), izdatke za energiju i komunalne usluge (7.228.394 KM) i izdatke za tekuće održavanje (3.523.474 KM).

Pregled rashoda i izdataka iz budžeta prikazan je u Tabeli I u prilogu Izvještaja.

6.1.1. Bruto plaće

Ukupno ostvarene bruto plaće i naknade iz plaća sa 31.12.2023. godine iznose 255.714.485 KM ili 94% odobrenog budžeta. Neto plaće i naknade iznose 144.426.116 KM (od čega

²² Do usvajanja budžeta za 2023. godinu, Ministarstvo je raspolagalo sredstvima odobrenim prema Instrukciji o privremenom finansiranju institucija BiH za period januar - mart 2023. godine, broj: 05-16-2-8338-2/22 od 28.12.2022. godine, koju je donio ministar finansija i trezora Bosne i Hercegovine.

1.927.824 KM se odnosi na stimulacije), a porezi i doprinosi 109.360.545 KM. Sredstva za obračun plaća i naknada u Ministarstvu su planirana za 10.011 zaposlenih, a s 31.12.2023. godine broj zaposlenih iznosi 9.204.

U obrazloženjima u godišnjem izvještaju o realizaciji ove pozicije Ministarstvo je navelo kako su povećanja na ovoj poziciji, u odnosu na prethodnu godinu, nastala zbog izmjene i dopune zakonskih i podzakonskih propisa koji regulišu obračun i visinu plaća i naknada zaposlenim u institucijama BiH (Odluke o visini osnovice za obračun plaće zaposlenim u institucijama BiH za 2023. godinu, Odluke o izmjenama i dopuni Odluke o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH na troškove smještaja, naknadu za odvojeni život i naknadu za privremeno raspoređivanje i dr.).

Naknade za produženi rad: Ukupni rashodi na osnovu naknada za produženi rad s 31.12.2023. godine iznose 18.436 KM i u odnosu na prethodnu godinu veće su za 10.849 KM. Isplate se vrše na osnovu rješenja i odluka ministra o naknadi za prekovremeni rad. Ministarstvo nije koristilo mogućnost korištenja slobodnih dana umjesto isplate naknade za produženi rad. U obrazloženju rješenja se navodi da, s obzirom na prirodu posla kao i zbog nemogućnosti da se u razumnom roku stvore uslovi za korištenje slobodnih sati na osnovu prekovremenog rada, odobrava se isplata novčane naknade za prekovremeni rad srazmjerno vremenu tog rada uvećanom za 25%.

Članom 21. Zakona o radu u institucijama BiH²³ je propisano da je u slučaju više sile (požar, potres, poplava i sl.), iznenadnog povećanja obima posla, kao i u drugim sličnim slučajevima neophodne potrebe, zaposlenik, na zahtjev poslodavca, obavezan da radi duže od punog radnog vremena (prekovremeni rad), a najviše do 10 sati sedmično. Također, istim članom je definisano kako zaposlenik može dobrovoljno raditi prekovremeno i to u trajanju od još najviše 10 sati sedmično. Prema dostavljenim podacima, zaključno s 31.12.2023. godine, u Ministarstvu je evidentirano ukupno 6.559 sati prekovremenog rada za 32 zaposlenih u Ministarstvu.

Od ukupnog broja prekovremenih sati, oko 3.000 sati odnosi na Kabinet ministra i kabinete dvojice zamjenika ministra. Prekovremene sate su ostvarili vozači ministra i zamjenika ministra, pojedini vozači u Zajedničkom štabu Oružanih snaga BiH, kao i šefovi kabineta, savjetnici ministra i savjetnici dvojice zamjenika ministra. Pojedini zaposleni su prekovremene sate ostvarili svaki mjesec, a prekovremeni sati na mjesečnom nivou kretali su se u rasponu od 35 sati do 74 sata.

Ministarstvo je u skladu s članom 21. stav (2) Zakona o radu u institucijama BiH, 14.9.2023. godine, obavijestilo Upravni inspektorat Ministarstva pravde BiH o ukupno ostvarenim prekovremenim satima zaposlenih za prvih osam mjeseci 2023. godine. Nemamo informacije da je Upravni inspektorat preduzimao radnje po obavijesti Ministarstva.

PREPORUKA 3

Preporučujemo Ministarstvu da se za eventualni produženi rad, osim prava na isplatu naknade, razmotre i drugi modaliteti vrednovanja prekovremenog rada, a sve u cilju racionalizacije potrošnje budžetskih sredstava.

²³ Službeni glasnik BiH, broj 26/04, 7/05, 48/05, 60/10, 32/13, 93/17, 59/22 i 88/23

Isplata pomoći u slučaju smrti: Ministarstvo ni u 2023. godini nije uskladilo odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti profesionalnih vojnih lica. Tokom 2023. godine nastavljena je isplata pomoći u slučaju smrti primjenjujući odredbe Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH, uz istodobnu primjenu i Zakona o službi u Oružanim snagama BiH kojim je uređeno pitanje naknade na ime pogrebnih troškova u slučaju smrti profesionalnog vojnog lica. Na ovaj način Ministarstvo je izvršilo isplatu istovrsne naknade primjenom dva propisa koji nisu na adekvatan način usaglašeni nakon donošenja Zakona o plaćama i naknadama u institucijama BiH.

PREPORUKA 4

Potrebno je da Ministarstvo, u saradnji s Ministarstvom finansija i trezora BiH, uskladi odredbe zakonskih propisa kojim su utvrđena prava na istu vrstu naknade u slučaju smrti profesionalnih vojnih lica.

6.1.2. Putni troškovi

Izdaci za putne troškove s 31.12.2023. godine su realizovani u iznosu od 2.791.583 KM. Odnose se na izdatke za putne troškove u zemlji (765.506 KM) i izdatke za putne troškove u inostranstvu (2.026.077 KM). Najznačajniji izdaci odnose se na troškove dnevnica u zemlji (749.357 KM), troškove prijevoza u inostranstvu javnim sredstvima (534.575 KM) i troškove dnevnica u inostranstvu (1.203.012 KM).

Odlukom o načinu i postupku ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH za naknadu za službeno putovanje²⁴, uređuje se način i postupak ostvarivanja prava zaposlenih u institucijama BiH za naknadu za službeno putovanje.

Navedenom Odlukom definisano je da uz obračun putnih troškova zaposleni u instituciji BiH podnosi i nalog za službeno putovanje, koji obavezno sadrži detaljan izvještaj o obavljenom službenom putu. Nadalje, propisano je da je uz nalog za službeno putovanje zaposleni dužan priložiti svu relevantnu raspoloživu dokumentaciju koja, između ostalog, treba da sadrži poziv za održavanje sastanka, poziv na obuku ili neku drugu korespondenciju koja upućuje na svrhu službenog puta.

Također, internim aktom Ministarstva je definisano da se formalna, suštinska i računaska kontrola dokumentacije za službena putovanja u zemlji i inostranstvu vrši u Odjelu za materijalno-finansijsko poslovanje. Ponovo smo konstatovali da se pozivna pisma prilikom pravljenja putnih naloga ne dostavljaju u navedeni odjel, već se ista nalaze u organizacionim jedinicama koje pripremaju odluke o službenim putovanjima. S obzirom na navedeno, nismo se mogli uvjeriti da se u Odjelu za materijalno-finansijsko poslovanje postupa u skladu sa Odlukom i internim aktom Ministarstva.

PREPORUKA 5

Ministarstvo je dužno osigurati da se cjelokupna dokumentacija potrebna za obračun putnih troškova prilaže uz putni nalog prema relevantnom propisu.

²⁴ Službeni glasnik BiH, broj 6/12, 42/12, 10/18 i 75/18

6.1.3. Izdaci za upotrebu vozila

Izdaci za upotrebu službenih vozila s 31.12.2023. godine iznose 2.192.882 KM, a odnose se na izdatke za benzin (602.888 KM), dizel (2.497.238 KM), materijal za popravak vozila (210.425 KM), usluge održavanja vozila (425.806 KM), registraciju motornih vozila (27.297 KM), osiguranje vozila (179.135 KM) te usluge pranja vozila (6.486 KM).

Prema Pravilniku Vijeća ministara BiH o uslovima nabavke i načinu korištenja službenih vozila u institucijama BiH²⁵, Ministarstvu je dato pravo na korištenje 22 službena vozila i to 4 vozila niže klase, 13 vozila niže srednje klase, 4 vozila srednje klase te jedno vozilo više srednje klase. Također, Ministarstvu je odobren Pravilnik o broju, uslovima nabavke, načinu korištenja i određivanja osoba s pravom korištenja službenih specijalizovanih vozila u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH²⁶. Navedenim aktom ministar odbrane, shodno ukazanim potrebama i navedenim principima, može izmijeniti broj i vrstu vozila, kao i svrhu podrške, donošenjem posebne odluke.

Uvidom u dostavljenu bazu podataka o vozilima s 31.12.2023. godine, a koja se odnosi na zbirni pregled vozila za potrebe registracije istih, konstatovano je značajnije odstupanje u broju vozila kojim raspolažu Oružane snage BiH u odnosu na broj vozila predviđen internim aktom koji je na snazi. Naime, po pojedinim vrstama vozila u Oružanim snagama BiH raspolažu značajno većim brojem vozila od broja predviđenog internim aktom (npr. AA putničko motorno vozilo – raspolažu 201 vozilom, dok je internim aktom predviđeno 165 vozila), ali konstatovano je i da Oružane snage BiH raspolažu značajno manjim brojem specijalizovanih vozila od predviđenog broja ili da čak ne raspolažu ni s jednim specijalizovanim vozilom u odnosu na planirani broj (npr. DF sanitetsko terensko vozilo – raspolažu s 50 vozila, a internim aktom predviđeno 109 vozila, BO teretno m/v- hladnjača – predviđeno 14 vozila, dok u Oružanim snagama BiH ne raspolažu navedenom vrstom vozila i sl.).

PREPORUKA 6

Ministarstvo treba da usaglasi broj službenih specijalizovanih vozila koji se koriste s odredbama internog akta.

Prema internoj evidenciji, Ministarstvo je s 31.12.2023. godine raspolagalo sa 16 službenih vozila, od kojih je za 4 vozila utvrđeno pravo korištenja za službene potrebe kontinuirano tokom 24 sata dnevno u radne i neradne dane.

Kontrolom naloga za službena vozila utvrdili smo da se u određenom broju slučajeva sadržaj obrasca putnog naloga za vozilo koje koristi Ministarstvo ne popunjava u potpunosti. Tačnije, uočeno je da nema pečata i potpisa dobavljača niti se unosi stanje kilometar sata prilikom točenja goriva, ne upisuje se vrijeme trajanja vožnje, evidentirane su tzv. loko vožnje od preko 160 kilometara. Sve navedeno povećava rizik nenamjenskog korištenja službenih vozila. Istim Pravilnikom je definisano da se službena vozila koriste za službene potrebe institucija BiH na osnovu pisanog putnog naloga. Putni nalog se vodi i popunjava u skladu s propisima donesenim od strane relevantnih organa za cestovni saobraćaj na nivou Bosne i Hercegovine ili entiteta.

²⁵ Službeni glasnik BiH, broj 34/23 i 84/23

²⁶ Broj 11-03-24-249-6/23 od 21.3.2023. godine

PREPORUKA 7

Ministarstvo je dužno osigurati pouzdane evidencije o korištenju službenih vozila kojim će se minimizirati rizik od nenamjenske upotrebe službenih vozila.

Postupcima revizije, na pojedinim testiranim računima smo uočili kako određeni dio rezervnih dijelova i usluga za servisiranje vozila nisu ugovoreni. Također, u određenim slučajevima prilikom popravka vozila Ministarstvo se opredijelilo za postupak hitne nabavke u skladu s Instrukcijom o provođenju postupka hitnih nabavki u Ministarstvu odbrane i Oružanim snagama BiH. Instrukcijom je definisano da su osnovni uslovi za pokretanje hitnih nabavki, između ostalog, okolnosti koje se ne mogu dovesti u vezu s Ministarstvom i Oružanim snagama BiH, kada se radi o dokazivim razlozima krajnje hitnosti prouzrokovane događajima nepredvidivim za Ministarstvo te kada postoje dokazivi razlozi o mogućem nastanku dodatne ili veće štete koja se na drugi način ne može spriječiti.

Ukupna vrijednost ovih nabavki iznosi 67.291 KM. Kao obrazloženje razloga hitnosti se obično navodi da Ministarstvo trenutno nije imalo važeći ugovor ili kako su nedostajali rezervni dijelovi na stanju zaliha. Utvrdili smo da se navedene okolnosti nisu mogle dovesti u vezu s događajima nepredvidivim za ugovorni organ.

PREPORUKA 8

Preporučujemo Ministarstvu da, u narednom periodu, posveti više pažnje kreiranju specifikacija za usluge servisiranja vozila i blagovremenom pokretanju procedura javnih nabavki kako bi se nepredviđene usluge i nabavka neugovorenenih rezervnih dijelova svela na minimum te osiguralo praćenje zaključenih ugovora.

6.1.4. Ugovorene usluge

Izdaci za PDV: Zakonom o porezu na dodatu vrijednost²⁷ propisano je kako se izvoz dobara iz Bosne i Hercegovine od strane ili u ime prodavca oslobađa od plaćanja poreza na dodatu vrijednost (oporezuje se nultom stopom). Ministarstvo je nakon provedene procedure prodaje eksploziva putem javnog oglasa, zaključilo ugovor o prodaji eksploziva iz delaboracije s preduzećem iz Srbije u kojem je iskazana ukupna prodajna vrijednost s PDV-om u iznosu od 1.144.622 KM (od čega je osnovica za PDV 978.310 KM, a iznos PDV-a 166.313 KM). Ministarstvo je ispostavilo fakturu s iskazanim PDV-om te je isti uplatilo Upravi za indirektno oporezivanje BiH, što nije u skladu s odredbama Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

PREPORUKA 9

Ministarstvo treba prilikom izdavanja faktura kupcima u inostranstvu postupati u skladu s odredbama Zakona o porezu na dodatu vrijednost.

6.1.5. Višegodišnja kapitalna ulaganja

Ministarstvo je tokom 2023. godine raspolagalo s 8.950.768 KM sredstava za četiri višegodišnja kapitalna projekta. Ukupna realizovana sredstva višegodišnjih projekata na 31.12.2023. godine iznose 232.943 KM i odnose se samo na projekt „Perspektiva“, dok na ostalim projektima nije

²⁷ član 27. stav (1) tačka 1.

bilo realizacije sredstava. Neurošena sredstva (8.717.824 KM) su prenesena u 2024. godinu. Ministarstvo u tekstualnom dijelu Godišnjeg finansijskog izvještaja detaljno obrazlaže aktivnosti koje je provodilo na realizaciji navedenih višegodišnjih projekata.

U tabeli ispod je prikazan pregled raspoloživih i realizovanih višegodišnjih kapitalnih projekata.

Tabela broj 3. pregled raspoloživih i realizovanih višegodišnjih kapitalnih projekata

Naziv višegodišnjeg projekta	Prijenos sredstava iz 2022. godine	Budžet za 2023. godinu	Ukupno raspoloživa sredstva u 2023. godini	Realizovana sredstva u 2023. godini	Neurošena sredstva prenesena u 2024. godinu	Procenat izvršenja sredstava
1	2	3	4	5	6	7
Remont helikoptera	7.480.000	0	7.480.000	0	7.480.000	0
Osiguranje i unapređenje operativnosti motornih vozila Oružanih snaga	26.020	0	26.020	0	26.020	0
Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog osoblja MO i OS-Perspektiva	1.001.748	443.000	1.444.748	232.943	1.211.805	16
Nabavka helikoptera	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	8.507.768	443.000	8.950.768	232.943	8.717.824	3

Remont helikoptera: Odlukom o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za period 2013 – 2014. godina²⁸ odobreno je 7.480.000 KM za remont četiri helikoptera. Zbog nemogućnosti Ministarstva da realizuje predmetnu Odluku, donesena je Odluka o izmjenama i dopunama navedene Odluke²⁹ kojom se projekt produžuje do 2015. godine te se smanjuje broj helikoptera s četiri na dva helikoptera. Nadalje su se tokom godina zbog raznih okolnosti (provođenje dugotrajne procedure nabavke sa žalbama, poništenja postupka nabavke, rasta cijena na tržištu i sl.) donosile pojedinačne odluke o produženju višegodišnjeg kapitalnog projekta za remont helikoptera te se posljednjom odlukom period realizacije projekta produžio do 2021. godine³⁰. Iznos koji je odobren tokom godina za realizaciju projekta je ostao isti. U 2021. godini Ministarstvo je provelo istraživanje tržišta te utvrdilo da navedeni iznos nije dovoljan za remont oba helikoptera zbog značajnog rasta cijena na tržištu te procedura ugovaranja nije ni pokrenuta.

Tokom prethodne godine pokrenute su određene aktivnosti na produženju roka realizacije projekta kao i stavljanju van snage Odluke o višegodišnjem projektu remonta helikoptera za period 2013 – 2014. godine. Prijedlog Ministarstva, naveden u obrazloženju Prijedloga odluke, je bio da se sredstva iz ovog projekta preusmjere na već odobrene višegodišnje projekte nabavke helikoptera (4.895.000 KM) i školovanje oficira vojno-evidencione specijalnosti avijacija (2.585.000 KM). Prijedlog odluke nije usvojen s obzirom na to da je povučen s dnevnog reda sjednice Vijeća ministara BiH.

Tranzicija i zbrinjavanje otpuštenog osoblja Ministarstva i Oružanih snaga – Program „Perspektiva“: Vijeće ministara BiH je donijelo Odluku o udruživanju sredstava iz budžeta Ministarstva u višegodišnji projekt tranzicije i zbrinjavanja otpuštenog osoblja Ministarstva i

²⁸ Službeni glasnik BiH, broj 103/13

²⁹ Službeni glasnik BiH, broj 52/15

³⁰ Službeni glasnik BiH, broj 6/21

Oružanih snaga BiH Program „Perspektiva“³¹. Odlukom o izmjenama navedene Odluke³² Vijeće ministara BiH je odobrilo nastavak projekta do 2025. godine. Tokom 2023. godine Ministarstvo je za navedeni projekt utrošilo 232.943 KM te su preostala sredstva prenesena u 2024. godinu.

Nabavka helikoptera: Odlukom o višegodišnjem projektu nabavke helikoptera za Ministarstvo³³ je odobrena nabavka helikoptera u iznosu od 65.000.000 KM. Predviđeno je da se projekt realizuje u periodu od 2018. do 2021. godine uz finansijsku pomoć SAD-a i na osnovu Sporazuma između Vlade SAD-a i Vlade BiH³⁴.

U 2019. godini Vijeće ministara BiH je Odlukom o izmjeni i dopuni Odluke o višegodišnjem projektu nabavke helikoptera za Ministarstvo i Oružane snage BiH³⁵ osiguralo dodatna sredstva, što je ukupno iznosilo 8.874.800 KM budžetskih sredstava. Cjelokupni osigurani iznos je utrošen za nabavku četiri helikoptera koji su nabavljeni tokom 2021. godine.

Ministarstvo je predvidjelo nabavku još četiri helikoptera te su nastavljene aktivnosti na osiguranju dodatnih sredstava po ovom projektu. Tokom 2023. godine Vijeće ministara BiH je usvojilo Odluku o izmjenama i dopuni Odluke o višegodišnjem projektu nabavke helikoptera za Ministarstvo i Oružane snage BiH³⁶ kojom je definisano da će se sredstva u iznosu od 3.600.000 KM osigurati iz tekuće rezerve budžeta institucija BiH za 2023. godinu, a rok realizacije je produžen do 2027. godine. S obzirom na to da sredstva budžetske rezerve nisu stavljena na raspolaganje, Ministarstvo je u decembru 2023. godine tražilo da se iznos od 3.600.000 KM promjenom strukture budžeta umanjí s pozicije plaća na poziciju projekta. Na ovaj zahtjev Ministarstvo je dobilo negativno mišljenje Ministarstva finansija i trezora BiH.

U konačnici, možemo konstatovati da je ukupna realizacija sredstava namijenjenih za višegodišnje projekte vrlo niska kao i prethodnih godina jer su tokom 2023. godine utrošena sredstva samo na jednom projektu. Rokovi za realizaciju projekata u proteklom periodu su više puta produžavani, a sredstva koja su prvobitno odobrena nisu više dovoljna za realizaciju konkretnog projekta. Međutim, uvjerali smo se da Ministarstvo kontinuirano preduzima aktivnosti s ciljem nastavka realizacije višegodišnjih kapitalnih ulaganja, s obzirom na to da se Vijeću ministara BiH redovno podnose prijedlozi o izmjenama postojećih projekata kako bi se nastavila realizacija koja je uzrokovana nedostajućim sredstvima ili drugim okolnostima. Pored toga, krajem 2023. godine u proceduru su upućeni i prijedlozi odluka za nove višegodišnje projekte za koje su također dobijena negativna mišljenja Ministarstva finansija i trezora BiH³⁷. S obzirom na to da se radi o vrlo značajnim projektima, smatramo da svi učesnici u donošenju i realizaciji ovih projekata trebaju zauzeti proaktivan stav kako bi se nastavile započete aktivnosti.

Po pitanju realizacije višegodišnjih kapitalnih izdataka u ranijem periodu dali smo preporuku (preporuka br. 3/2020 u Tabeli 2a) te smo u skladu s navedenim ocijenili da je Ministarstvo u 2023. godini preduzimalo aktivnosti na realizaciji date preporuke, što će biti predmetom daljeg praćenja do konačne realizacije.

³¹ Službeni glasnik broj 74/16

³² Službeni glasnik broj 1/21

³³ Službeni glasnik broj 2/18

³⁴ Službeni glasnik BiH Međunarodni ugovori broj 1/01

³⁵ Službeni glasnik BiH broj 10/20

³⁶ Službeni glasnik BiH broj 45/23

³⁷ Nadogradnja sistema elektronskog poslovanja, znavljanje sistema u K4, nabavka streljiva za popunu rezervi Oružanih snaga, nabavka oklopnih vozila

6.2. Pregled prihoda i primitaka

U budžetu za 2023. godinu planirani su ukupni prihodi u iznosu od 39.000 KM, a ostvareni su prihodi u iznosu od 10.813.349 KM. Vezano za planiranje prihoda, Ministarstvo je obrazložilo kako je teško planirati prihode od donacija te kako je u 2024. godini kroz aneks budžetskog zahtjeva prikazalo planirana sredstva donacija.

Značajni prihodi odnose se na: prihode od iznajmljivanja resursa Stacionarnih komunikacijskih čvorišta (564.267 KM), ostale prihode (114.160 KM) i prihode od donacija (10.120.812 KM).

Prihodi od iznajmljivanja opreme – Iznajmljivanje resursa Stacionarnih komunikacijskih čvorišta (564.267 KM) najvećim dijelom se odnose na uplate duga iz ranijeg perioda od strane korisnika usluga zakupa i redovne uplate po izvršenim fakturisanjima po istom osnovu.

Ostali prihodi (114.160 KM) se najvećim dijelom odnose na prijenos sredstava u prihode s prijelaznog računa potraživanja iz prethodnih godina (43.485 KM) i oprihodovanje uplaćenih sredstava s prijelaznog računa potraživanja u iznosu od 55.199 KM.

Prihodi od donacija se odnose na izvršene uplate za projekt PSOTC (Peace Support Operation Training Center) u iznosu od 77.465 KM i donacije SR Njemačke u iznosu od 10.036.327 KM.

Pregled prihoda i primitaka prikazan je u Tabeli III u prilogu Izvještaja.

6.3. Bilans stanja

U bilansu stanja na 31.12.2023. godine iskazana su ukupna sredstva u iznosu od 124.102.709 KM. Ukupne obaveze s izvorima sredstava iskazane su u iznosu od 169.098.850 KM.

Značajne stavke bilansa stanja odnose se na kratkoročna potraživanja (1.503.678 KM), neotpisanu vrijednost stalnih sredstava (122.519.455 KM), kratkoročne tekuće obaveze (11.475.487 KM), obaveze prema zaposlenima (31.278.804 KM) i kratkoročna razgraničenja (3.825.105 KM).

Bilans stanja prikazan je u Tabeli II u prilogu Izvještaja.

6.3.1. Sredstva

Stalna sredstva iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva odnose se na evidentirana ulaganja u objekte i opremu koja su realizovana prethodnih godina i 2023. godine (iz budžeta i donatorskih sredstava), kao i dio imovine koju je Ministarstvo preuzelo na osnovu Sporazuma o osnovnim principima za rješavanje pitanja nepokretne i pokretne imovine koja će i dalje koristiti za potrebe odbrane³⁸, za koju je izvršena procjena prethodnih godina (pokretna perspektivna imovina).

U okviru pozicije stalnih sredstava još uvijek nije knjigovodstveno iskazana nepokretna perspektivna imovina.

U okviru stalnih sredstava nije iskazana imovina definisana kao nepokretna perspektivna imovina koju Ministarstvo koristi i ulaže

³⁸ Sporazum broj 01-03-1657/07 od 12.7.2007. godine

sredstva u njeno održavanje. Navedena imovina se fizički popisuje prilikom redovnog godišnjeg popisa, s podacima o veličini, spratnosti, lokaciji, namjeni i korisniku svakog objekta, bez podataka o vrijednosti imovine.

Za računovodstveno evidentiranje nekretnina relevantan je Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama korisnika budžeta institucija BiH, prema kome je definisano kako imovinu predstavljaju resursi koje kontrolišu budžetski korisnici kao rezultat prošlih događaja i od kojih se očekuju buduće koristi u obavljanju djelatnosti.

Posljedice neevidentiranja perspektivne imovine ogledaju se u potcijenjenosti stalnih sredstava u bilansu stanja Ministarstva za nepoznat iznos.

Ministarstvo se krajem godine obratilo Ministarstvu finansija i trezora BiH vezano za upute na koji način preknjižiti ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi, na odgovarajuća konta sredstava u upotrebi i objekte na kojima su izvršena ulaganja, a koja su do sada knjižena kao sredstva u pripremi. U svom odgovoru Ministarstvo finansija i trezora BiH je odgovorilo da je uvidom u Informativni sistem finansijskog upravljanja (ISFU) Ministarstva finansija i trezora BiH, ustanovljeno kako kroz pomoćnu knjigu stalnih sredstava (modul FA) navedena ulaganja nisu evidentirana te da je za realizaciju navedene preporuke potrebno da se izvrši kompletna i fer procjena vrijednosti objekata od strane vještaka građevinske struke. Nakon završene procjene vrijednosti objekata, mogu se izvršiti tražena knjiženja u ISFU sistemu Ministarstva finansija i trezora BiH.

U revizorskom izvještaju prethodne godine konstatovano je da je stav Ministarstva da su neophodna značajna sredstva i angažovanje vještaka kako bi se izvršila procjena nepokretne perspektivne imovine. U istom izvještaju je navedeno da se navedeni stav Ministarstva ne može prihvatiti kao adekvatan argument i razlog zbog kog nije izvršeno evidentiranje imovine. Nadalje, izneseno je mišljenje da, pored mogućeg angažovanja osoba izvan Ministarstva, postoje i unutrašnji resursi koji se mogu iskoristiti za utvrđivanje knjigovodstvene vrijednosti objekata. Istaknuto je da je Ministarstvo u prethodnom periodu procijenilo značajan broj stavki preuzete pokretne imovine korištenjem unutrašnjih resursa i za tu procjenu nije bilo neophodno angažovanje dodatnih sredstava i stručnjaka izvan Ministarstva. Po pitanju procjene i evidentiranja perspektivne nepokretne imovine, Ministarstvo u 2023. godini nije provodilo aktivnosti.

PREPORUKA 10

Ministarstvo treba da preduzme sve potrebne aktivnosti kako bi se u konačnici omogućilo ispravno iskazivanje stanja stalnih sredstava u skladu s računovodstvenim propisima.

U okviru stalnih sredstava se i dalje iskazuju **sredstva u pripremi** koja su s 31.12.2023. godine iskazana u iznosu od 32.313.726 KM koji se najvećim dijelom odnose na pripremu i izgradnju zgrada (15.950.495 KM) i opremu u pripremi (16.355.715 KM).

U poređenju s prethodnom godinom, povećanja na ovim kontima u iznosu od 3.935.380 KM odnose se na ulaganja na objektima koje koristi Ministarstvo.

Kako je navedeno u prethodnoj godini, radi se o investicionim ulaganjima na vojnim objektima koji nisu uknjiženi u poslovne knjige Ministarstva te se iznos godinama prenosi i povećava za nova ulaganja u toku budžetske godine. S obzirom na to da je nesporno da su ulaganja izvršena

u objekte Ministarstva i da su radovi izvršeni i okončani, smatramo da nije ispravno i dalje ista voditi kao sredstva u procesu nabavke za koja se ne vrši umanjenje vrijednosti.

Osim toga, u okviru ove ekonomske kategorije pogrešno su knjiženi izdaci koji se odnose na opremu u pripremi jer se radi o adaptaciji objekata i ne pripadaju analitičkom kontu na kome su evidentirani u poslovnim knjigama.

Kao što je već obrazloženo, Ministarstvo finansija i trezora BiH je dalo uputu da je za realizaciju navedene preporuke potrebno da se izvrši kompletna i fer procjena vrijednosti objekata od strane vještaka građevinske struke, te nakon toga se mogu izvršiti tražena knjiženja u poslovnim knjigama.

PREPORUKA 11

Potrebno je da Ministarstvo preknjiži ulaganja evidentirana na sredstvima u pripremi na odgovarajuća konta sredstava u upotrebi i objekte na kojima su izvršena ulaganja.

Kratkoročna potraživanja na 31.12.2023. godine iskazana su u iznosu od **1.503.678 KM** i odnose se na potraživanja od pravnih osoba (796.560 KM) i ostala potraživanja (707.118 KM).

Potraživanja od pravnih osoba (796.560 KM) odnose se na:

1. Potraživanja za isporučenu robu i usluge (673.004 KM) koja su nastala na osnovu usluga davanja u zakup prostora za postavljanje samouslužnih aparata i datiraju iz prethodnog perioda. Na osnovu tužbe Ministarstva donesena je prvostepena presuda Suda BiH kojom se tuženi obavezuje da na ime duga isplati iznos od 536.144 KM sa zateznom kamatom počev od 1.3.2020. godine do dana raskida ugovora. Po datom obrazloženju u toku je drugostepeni postupak.
2. Dio potraživanja za date avanse (123.556 KM) odnosi se na iznos od 99.524 KM uplaćen Tehničkom remontnom zavodu Hadžići još 2010. godine, a koji do sada nije opravdan. Po datom obrazloženju sudski postupak je u toku.

Ostala potraživanja (707.118 KM) odnose se na akontacije za službeni put (22.391 KM), potraživanja od radnika za manjkove (8.853 KM), potraživanja od VDI u inostranstvu (147.871 KM), potraživanja za refundaciju naknada za bolovanje (162.948 KM), ostala potraživanja (2.252 KM) i prijelazni račun potraživanja (362.804 KM).

- **Potraživanja od radnika za manjkove (8.853 KM):** U poslovnim knjigama Ministarstva potraživanja od radnika za manjkove evidentirana su u iznosu od 8.853 KM, što je bilo i početno stanje na ovom kontu koje nije imalo prometa u 2023. godini.

U prethodnoj godini je konstatovano da na poziciji potraživanja od radnika nije evidentiran manjak materijalnih sredstava u iznosu od 158.512 KM koji je utvrđen prilikom provedenog vanrednog popisa u Ministarstvu i za šta se tereti zaposleni i NN osobe. Iz navedenog je proizašao stav Ureda za reviziju kako Ministarstvo nije postupilo u skladu s odredbama Pravilnika o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH³⁹ kojim je predviđen način evidentiranja manjka od odgovorne osobe.

³⁹ Pravilnik o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH, broj 01-08-02-2-1515-1/15 od 4.2.2015. godine

Ministarstvo je 17.5.2023. godine donijelo rješenje o obustavi postupka za naknadu štete pričinjene državi u iznosu od 158.868 KM jer je utvrđeno da nema štete i da se radi o knjigovodstvenom manjku. Za stvarni manjak koji je utvrdila komisija u iznosu od 3.022 KM predmet je proslijeđen Pravobranilaštvu BiH.

- Saldo na *prijelaznom računu potraživanja* prikazan je u glavnoj knjizi u iznosu od 362.804 KM. Kada se posmatra samo promjena na ovom kontu tokom 2023. godine evidentirano je početno stanje u iznosu od 347.703 KM, dugovni promet 769.656 KM i potražni promet u iznosu od 754.555 KM. Po datom obrazloženju još uvijek nije razjašnjeno na što se odnosi početno stanje, dok se vodilo računa da se prati promjena konta tokom godine. Naime, kako je konstatovano i prethodne godine, Ministarstvo je u ranijem periodu izvršilo korekcije knjiženja na ovom kontu te je prilikom sačinjavanja specifikacije za knjiženje konstatovalo kako su određene ispravke neophodne jer u prethodnom periodu nije vršeno adekvatno evidentiranje potraživanja. Međutim, i dalje se iznos salda u glavnoj knjizi razlikovao od iznosa za koji je navedeno da bi trebao biti iskazan kao saldo, a tokom revizije nije prezentovana dokumentacija kojom se potvrđuje eventualna opravdanost knjiženja koja je dovela do navedene razlike.

Vezano za konstatovane nepravilnosti iz prethodne godine, nije bilo značajnijih pomaka po ovom pitanju i izvršene korekcije u prethodnom periodu utiču na iskazano stanje. I dalje se može konstatovati kako se Ministarstvo prilikom iskazivanja potraživanja ne rukovodi osnovnim računovodstvenim principima⁴⁰ te da je potrebno kontinuirano preduzimati i ostale aktivnosti na naplati potraživanja i vođenju ažurnih evidencija. Međutim, da bi se mogle osigurati pravovremene radnje potrebno je prije svega uspostaviti tačne evidencije stanja prijelaznog računa potraživanja.

Prijelazni račun potraživanja ne bi trebao imati iskazan saldo na kraju godine, odnosno, taj saldo bi trebao biti kratkoročnog karaktera, a njegovo korištenje za evidentiranje raznih potraživanja tokom godine ne omogućava jednostavno utvrđivanje iz čega se sastoji saldo na kraju perioda.

PREPORUKA 12

Ministarstvo je dužno uspostaviti učinkovit sistem evidentiranja i naplate potraživanja.

Nefakturisana potraživanja: Potraživanja na osnovu izdavanja resursa Stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SKČ) koja nisu fakturisana u ranijem periodu, niti su iskazana u poslovnim knjigama Ministarstva, prema internim evidencijama Ministarstva iznose oko 11.000.000 KM.

Shodno odredbama Pravilnika o izdavanju resursa Stacionarnih komunikacijskih čvorišta (SKČ) i Odluke o utvrđivanju cjenovnika izdavanja u zakup resursa Stacionarnih komunikacijskih čvorišta⁴¹, Ministarstvo je imalo obavezu da zaključi ugovore o korištenju, odnosno zakupu SKČ resursa kojima se regulišu i utvrđuju prava i obaveze ugovornih strana. Radi se o pet zaključenih ugovora o izdavanju i zakupu resursa stacioniranih komunikacijskih čvorišta koji su potpisani 2015. i 2016. godine. Pored toga, resurse stacionarnih komunikacijskih čvorišta u značajnoj mjeri koristili su i drugi korisnici koji nisu potpisali ugovor

⁴⁰ Principi tačnosti, istinitosti, pouzdanosti, ažurnosti i sveobuhvatnosti (propisani članom 3. Pravilnika o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH)

⁴¹ Odluka Vijeća ministara BiH od 23.10.2014. godine

s Ministarstvom (telekom operateri, elektroprivredna preduzeća, radiostanice, televizijske kuće i dr.).

U 2022. godini Ministarstvo je preduzelo aktivnosti s ciljem naplate korištenja stacionarnih komunikacijskih čvorišta od eksternih korisnika koji imaju obavezu plaćanja zakupa korištenja SKČ resursa, a koji su bili korisnici istih u trenutku donošenja Pravilnika. Prema pomoćnim evidencijama Ministarstva, za 11 korisnika je podnesen zahtjev za pokretanje tužbe za naplatu. Budžetskim korisnicima navedeni resursi se daju bez naknade, ali uz naplatu troškova korištenja i održavanja resursa.

Zbog neaktivnog i neblagovremenog postupanja Ministarstva navedena potraživanja nisu iskazana u poslovnim knjigama te iako su pokrenuti sudski postupci, postoji visok rizik u pogledu izvjesnosti naplate potraživanja, a nije pokrenuto ni pitanje odgovornosti za propuste vezane za naplatu potraživanja i moguće nanošenje štete za budžet institucija BiH.

Fakturisana potraživanja i uplate po sporazumima: Ministarstvo je tokom 2023. godine, s četiri korisnika s kojima su ugovori o izdavanju u zakup resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta Ministarstva zaključeni u 2015. i 2016. godini, zaključilo i anekse ugovora i istim su fakturisane usluge zakupa koje su evidentirane u glavnoj knjizi zaključno s oktobrom 2023. godine.

Ministarstvo je u 2023. godini zaključilo sporazum o načinu rješavanja dugovanja na osnovu zakupa resursa stacionarnih komunikacijskih čvorišta s jednim korisnikom sa stanjem duga zaključno s 30.4.2023. godine u iznosu od 517.500 KM⁴² koji je u cijelosti naplaćen. Također, po sporazumu o načinu rješavanja dugovanja iz prethodne godine zaključenog s drugim korisnikom, sa stanjem duga na 30.9.2022. godine (41.000 KM) se u kontinuitetu uplaćuju rate u iznosu od 1.139 KM na mjesečnom nivou.

Evidentiranja se vrše u ISFU sistemu preko konta potraživanja i vremenskih razgraničenja, a nakon uplate ista se zatvaraju (s tim što nisu izvršena evidentiranja na kontu vremenskih razgraničenja za sve mjesece). Konstatovano je da postoje razlike u IOS-ima (izvodi otvorenih stavki) koje nisu razjašnjene, a čemu bi se u narednom periodu trebala posvetiti dužna pažnja.

Po pitanju primjene odredbe Pravilnika Vijeća ministara BiH o izdavanju resursa Stacionarnih komunikacijskih čvorišta i blagovremenom preduzimanju aktivnosti na naplati potraživanja, u ranijem periodu smo Ministarstvu dali preporuku (preporuka br. 16/2022 u Tabeli 2a). Shodno navedenom, ocijenili smo da je Ministarstvo preduzimalo određene aktivnosti na realizaciji date preporuke, što će biti predmetom daljeg praćenja do konačne realizacije.

6.3.2. Nenovčane donacije

Postupkom revizije i dalje je uočeno kako postoje određena kašnjenja kod prijema i evidentiranja nenovčanih donacija zbog same specifičnosti Ministarstva i lanca donošenja i odobravanja odluka i procedura kontrole, prijema materijalnih sredstava kao i uknjiženja u modul stalnih sredstava. Jedna od manjkavosti sistema kod realizacije, prijema i evidentiranja nenovčanih donacija je kompletiranje sve potrebne dokumentacije za evidentiranje donacija (specifikacija, prijevod dostavljene dokumentacije, procjena jediničnih cijena, određivanje

⁴² U periodu za koje je zaključen sporazum važeći je bio ugovor s cijenom zakupa od 5.850 KM mjesečno, ali je za određeni period obračunat manji iznos. Korisnik je krajem 2022. godine deinstalirao opremu na jednoj lokaciji.

identifikacionih brojeva itd.). Također, uočeno je kako pojedina sredstva primljena na osnovu donacija još u prethodnim godinama nisu pravovremeno knjižena u poslovne knjige Ministarstva, kao što je bio slučaj i ranijih godina. Ministarstvo je donijelo Instrukciju o pravilima i postupcima u realizaciji, prijemu i materijalno-finansijskom knjiženju doniranih materijalno-tehničkih sredstava u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH u julu 2023. godine, prema kojoj je, u odnosu na prethodnu Instrukciju iz 2016. godine, izmijenjen prijem kod izvršenja usluga (građevinski radovi, ugradnja opreme i sl.) koje se moraju vršiti na lokaciji krajnjeg korisnika te se zahtijeva praćenje realizacije tokom dužeg vremenskog perioda, a prijem se vrši u skladu s Konceptom i shemom logističke podrške Oružanih snaga BiH. Međutim, i dalje postoje nedostaci interne kontrole u smislu pravovremenog osiguranja i dostavljanja dokumentacije na knjiženje.

PREPORUKA 13

Ministarstvo je dužno osigurati učinkovit način prijema i evidentiranja nenovčanih donacija te, u saradnji s osobama uključenim u ovaj proces, pravovremeno preduzimati potrebne aktivnosti kako ne bi dolazilo do zastoja u evidentiranju sredstava iz donacija.

6.3.3. Obaveze

Obaveze prema dobavljačima evidentirane su u poslovnim knjigama Ministarstva u iznosu od 11.436.675 KM. Ministarstvo je tokom godine sa 194 dobavljača usaglašavalo izvode otvorenih stavki. Revidiranjem obaveza prema dobavljačima, upućene su i konfirmacije određenom broju dobavljača. Analizom dostavljenih konfirmacija i izvoda otvorenih stavki utvrdili smo da je stanje obaveza u odnosu na prethodnu godinu unaprijeđeno, ali da još uvijek postoje obaveze koje nisu usaglašene.

Po pitanju usaglašavanja stanja obaveza prema dobavljačima, u ranijem periodu dali smo preporuku broj 19/2022 te smo u skladu s navedenim ocijenili da je Ministarstvo u 2023. godini preduzimalo aktivnosti na realizaciji date preporuke, što će biti predmetom daljeg praćenja do konačne realizacije.

6.3.4. Popis sredstava i obaveza

Na osnovu Odluke o redovnom godišnjem popisu, koju je donio ministar odbrane 11.10.2023. godine, Ministarstvo je izvršilo popis stalnih sredstava, novčanih sredstava, potraživanja i obaveza te sitnog inventara i materijala na 31.12.2023. godine. Rukovodstvo Ministarstva je 15.2.2024. godine usvojilo Izvještaj Centralne popisne komisije o rezultatima popisa koji je imao jednu korekciju.

Pravilnikom o računovodstvu s računovodstvenim politikama i procedurama za korisnike budžeta institucija BiH propisan je način obavljanja popisa i obaveza u vezi s usklađivanjem pomoćnih evidencija s odgovarajućim kontima glavne knjige i blagovremeno osiguranje knjigovodstvenih podataka kako bi se popisom osigurala informacije koje će i kvantitativno i kvalitativno odraziti stvarno stanje imovine, potraživanja i obaveza. U izvještajima o popisu stalnih sredstava navedeni su problemi tokom obavljanja popisa (stalna sredstva nisu uredno numerisana, nisu u svim slučajevima ažurirane liste zaduženja po uredima, određena donirana sredstva nisu evidentirana, itd.) te su utvrđene određene razlike između naturalnog stanja utvrđenog popisom i stanja prema inventurnim listama. Na osnovu izvještaja popisnih komisija konstatovali smo da popis u Ministarstvu nije okončan u potpunosti na propisani način:

- Ministarstvo je izvršilo naturalni popis stalnih sredstava, ali u izvještaju o popisu stalnih sredstava nisu navedeni finansijski pokazatelji po kontima na kojima se u knjigovodstvu vode stalna sredstva te se stoga ne može uporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama. Iako je izvršen popis stalnih sredstava kojim su konstatovane određene razlike, nisu završene ostale radnje kojim bi se potvrdilo da knjigovodstveno stanje odgovara stanju na popisu.
- Izvršenim popisom nisu obuhvaćena sva sredstva u pripremi koja su iskazana u glavnoj knjizi Ministarstva, jer dio navedenih sredstava nije evidentiran u modulu stalnih sredstava iz kojeg se osiguravaju popisne liste.

PREPORUKA 14

Ministarstvo je dužno osigurati sveobuhvatne podatke o stalnim sredstvima kako bi proces popisa bio svrsishodan i kako bi bilo moguće uporediti stvarno stanje utvrđeno popisom sa stanjem iskazanim u knjigovodstvenim evidencijama.

- Ministarstvo je izvršilo popis potraživanja, ali smo konstatovali da kod potraživanja postoje razlike u izvještajima popisnih komisija (ostala potraživanja) jer su knjiženja vršena nakon obavljenog popisa. Također, prijelazni račun potraživanja kao i konto potraživanja od organa nisu bili predmetom popisa. U izvještajima komisija nije naveden podatak da postoje potraživanja koja nisu evidentirana u poslovnim knjigama Ministarstva.
- Komisija za popis obaveza izvršila je popis samo prepisivanjem stanja po kontima iz glavne knjige na dan popisa, bez usklađivanja sa stvarnim stanjem. Prema podacima iz glavne knjige Ministarstva, ukupne obaveze na 31.12.2023. godine iznose 46.579.395 KM. Prema izvještaju Komisije za popis obaveza, ukupne obaveze na 31.12.2023. godine iznose 43.501.163 KM. Razlog neslaganja između izvještaja popisne komisije i glavne knjige Ministarstva je u tome što su izvršena knjiženja nakon izvršenog popisa obaveza (knjiženje razgraničenih rashoda). Kod popisa potraživanja i obaveza navedeno je da zbog kratkih rokova za završetak popisa, popisna komisija nije vršila uvid u analitiku te nije mogla kvalitetno sagledati stanje, uzroke i posljedice obaveza koje se prenose iz prethodnih godina.

PREPORUKA 15

Ministarstvo je dužno da popis potraživanja i obaveza provede u skladu s važećim propisima, utvrđivanjem stvarnih potraživanja i obaveza, te eventualnih odstupanja u odnosu na knjigovodstveno stanje u trenutku popisa.

7. ZAPOŠLJAVANJE I STATUS ZAPOSLENIH (ANGAŽOVANIH) OSOBA

Zakonom o budžetu institucija BiH i međunarodnih obaveza BiH za 2023. godinu odobreno je 10.011 zaposlenih u Ministarstvu. Navedeni broj obuhvata 336 zaposlenih u Ministarstvu, 653 civilnih lica na službi u Oružanim snagama BiH i 9.022 profesionalnih vojnih lica u Oružanim snagama BiH.

Na 31.12.2023. godine je bilo 9.204 zaposlenih⁴³ osoba. Ovim brojem obuhvaćeni su zaposleni u Ministarstvu, profesionalna vojna lica i civilna lica na službi u Oružanim snagama BiH, a prosječan broj zaposlenih u 2023. godini za koje su isplaćene bruto plaće bio je 8.860⁴⁴.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji sistematizovana su radna mjesta za 378 zaposlenih u Ministarstvu, a na 31.12.2023. godine bilo je 293 zaposlenih, od čega 22 na određeno vrijeme. Ovim brojem nisu obuhvaćena radna mjesta u vjerskim uredima za koje je, na osnovu posebnih sporazuma, planirano devet i popunjeno devet radnih mjesta.

Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta civilnih lica u Oružanim snagama BiH⁴⁵ utvrđena su radna mjesta civilnih lica na službi u Oružanim snagama BiH. Tim pravilnikom su sistematizovana radna mjesta za 677 izvršilaca, a s 31.12.2023. godine angažovana su 553 civilna lica.

7.1. Ugovori o djelu

Ukupni izdaci na osnovu isplate naknade za ugovore o djelu s 31.12.2023. godine iznose 84.780 KM i u odnosu na prethodnu godinu veći su za 56.015 KM. Isplaćene mjesečne naknade po ugovorima o djelu kretale su se u rasponu od 200 KM do 2.000 KM. U revidiranom periodu bila je angažovana 21 osoba na osnovu ugovora o djelu. Od ukupnog broja angažovanih osoba, 15 osoba je bilo angažovano za privremeni konkretan posao.

Međutim, preostalih šest osoba su imale kontinuitet angažmana u rasponu od pet do devet mjeseci za poslove koji nisu privremenog karaktera i ne predstavljaju jednu cjelinu. Zakonom o obligacionim odnosima⁴⁶ definisano je da se ugovor o djelu potpisuje s fizičkom osobom za konkretan posao koji predstavlja „zaokruženu“ cjelinu te stoga predmet ugovora o djelu ne mogu biti poslovi koji se obavljaju u kontinuitetu i nemaju privremeni karakter.

PREPORUKA 16

Preporučujemo Ministarstvu da se angažovanje osoba na osnovu ugovora o djelu koristi u skladu sa zakonskim propisima koji regulišu područje obligacionih odnosa, samo za poslove koji predstavljaju zaokruženu cjelinu i privremenog su karaktera.

7.2. Zapošljavanje na određeno vrijeme

Tokom 2023. godine u Ministarstvu je bilo zaposleno 11 osoba na radnim mjestima državnih službenika na određeno vrijeme uz saglasnost Agencije za državnu službu BiH zbog hitnosti posla. Od tog broja, pet osoba je bilo angažovano i u 2022. godini.

Od ukupno angažovanih osoba, pet osoba je angažovano na period do devet mjeseci (uz jednu saglasnost), dvije osobe na period od 12 mjeseci (s tim da su nakon devet mjeseci angažovani na druga radna mjesta te je pribavljena druga saglasnost Agencije), jedna osoba na period od šest mjeseci i tri osobe na period do tri mjeseca.

⁴³ Prema podacima iz Obrasca 4/1.

⁴⁴ Prema podacima iz Obrasca 4

⁴⁵ Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji radnih mjesta civilnih lica u Oružanim snagama BiH iz 2010. godine i izmjene i dopune zaključno s 2021. godinom

⁴⁶ Službeni list SFRJ, br.: 29/1978, 39/1985, 45/1989 - odluka USJ i 57/1989; Službeni list R BiH, br.: 2/1992, 13/1993 i 13/1994; Službeni glasnik RS, broj 17/93 i 3/96; Službene novine FBiH, broj 29/2003 i 42/2011

Zakonom o državnoj službi⁴⁷ u institucijama BiH definisano je da radni odnos na određeno vrijeme može trajati najduže devet mjeseci (osim u slučaju bolovanja ili porodiljskog odsustva koji nisu ni navedeni kao razlozi za prijem na određeno vrijeme), uz pribavljenu saglasnost Agencije za državnu službu BiH za popunu radnog mjesta državnog službenika. Istim Zakonom je definisano da ako u instituciji postoji upražnjeno radno mjesto državnog službenika koje je u skladu s potrebama rada neophodno hitno popuniti, a interna popuna radnog mjesta nije moguća, institucija može to radno mjesto popuniti zapošljavanjem osoba u skladu sa Zakonom o radu u institucijama BiH u statusu zaposlenika.

Cijeneći dinamičnu fluktuaciju zaposlenih tokom godine, kao i kompleksnost i specifičnost institucije, smatramo da zapošljavanje putem ugovora o radu na određeno vrijeme bez provedene konkursne procedure, u situacijama kada nije moguće potvrditi ispunjenost uslova u pogledu hitnosti, nije u skladu s navedenim propisima i predstavlja netransparentan način zapošljavanja.

PREPORUKA 17

Ministarstvo je dužno da prilikom zapošljavanja putem ugovora o radu na određeno vrijeme postupa u skladu s relevantnim propisima koji regulišu postupak zapošljavanja, poštujući principe zakonitosti i transparentnosti.

7.3. Obavljanje poslova drugog radnog mjesta

Na osnovu dostavljenih podataka, tokom 2023. godine u Ministarstvu je ukupno 27 zaposlenih obavljalo poslove drugog radnog mjesta bez naknade, od čega četiri zaposlenika i 23 državna službenika. Odluke o ovlaštenju za obavljanje poslova iz djelokruga rada drugog radnog mjesta su donesene na osnovu člana 61. Zakona o upravi⁴⁸. U odlukama je samo navedeno da će zaposleni obavljati poslove iz djelokruga rada određenog radnog mjesta na određeni period (najčešće period od tri mjeseca) i da će im se posebnim rješenjem utvrditi pravo na novčanu nagradu. Određeni zaposleni su obavljali poslove drugog radnog mjesta po ovlaštenju tokom čitave godine.

Prema predočenoj dokumentaciji, ukupno je devet državnih službenika obavljalo poslove radnih mjesta višeg nivoa od poslova radnih mjesta na koja su postavljeni rješenjima Agencije za državnu službu BiH⁴⁹.

Za obavljanje ovih poslova zaposleni su u pojedinim mjesecima dobijali novčanu nagradu – stimulaciju. Cijeneći činjenicu da su radna mjesta upražnjena, kao i da postoji potreba za efikasnim organizovanjem, važećim propisima kojima je uređen pravni status državnih službenika nije predviđena mogućnost da rukovodilac institucije raspoređuje državne službenike na radna mjesta višeg nivoa bez provedene konkursne procedure.

Pored navedenog, za jednog zaposlenog koji je stalno zaposlen u Ministarstvu na poslovima zaposlenika za čije obavljanje je potrebna srednja stručna sprema, donesena je odluka o ovlaštenju za obavljanje poslova iz djelokruga rada radnog mjesta za koje je neophodna visoka stručna sprema. Smatramo da ne postoji pravna osnova za ovakvo postupanje budući da zakonskim i podzakonskim propisima koji regulišu problematiku zapošljavanja nije predviđena mogućnost da rukovodilac institucije može donijeti rješenje o raspoređivanju zaposlenih na drugo radno mjesto, a radi sticanja potrebnog radnog iskustva s visokom stručnom spremom.

⁴⁷ Službeni glasnik BiH, broj 12/02, 19/02, 35/03, 4/04, 17/04, 26/04, 37/04, 48/05, 2/06, 32/07, 43/09, 8/10, 40/12 i 93/17

⁴⁸ Službeni glasnik BiH broj 32/102, 102/09, i 72/17

⁴⁹ Državnog službenika postavlja Agencija za državnu službu BiH u skladu s rezultatom koji je kandidat postigao u izbornom procesu (član 28. stav 1. Zakona o državnoj službi u institucijama BiH).

Posljedica ovakve prakse može biti nemogućnost obavljanja poslova dva radna mjesta u zadovoljavajućem kapacitetu u isto vrijeme za osam radnih sati koliko traje puno radno vrijeme.

PREPORUKA 18

Ministarstvo je dužno dosljedno primjenjivati propise koji regulišu radnopravni status zaposlenih u institucijama BiH.

8. JAVNE NABAVKE

Ministarstvo je donijelo Plan javnih nabavki za 2023. godinu, kako je propisano Zakonom o javnim nabavkama⁵⁰.

Prema prezentovanim podacima⁵¹, Ministarstvo je u 2023. godini provelo 73 postupka javnih nabavki. Od navedenog broja, Ministarstvo je provelo 32 otvorena postupka u vrijednosti od 9.090.733 KM, 17 konkurentskih postupaka u vrijednosti od 277.555 KM, 3 pregovaračka postupka u vrijednosti od 205.338 KM, 13 postupaka uz primjenu izuzeća u vrijednosti od 163.608 KM, 2 ograničena postupka u vrijednosti od 478.154 KM i 6 postupaka u skladu s Aneksom II u vrijednosti od 1.014.884 KM. Ministarstvo je putem direktnih sporazuma izvršilo nabavke u vrijednosti od 455.142 KM, a putem pregovaračkog postupka bez objave obavještenja (hitne nabavke) u ukupnoj vrijednosti od 849.788 KM.

Revizijom procedura javnih nabavki iz uzorka utvrđena su odstupanja od zadatih kriterija kako slijedi:

Zbog kašnjenja u donošenju budžeta za 2023. godinu i privremenog finansiranja u prvom kvartalu 2023. godine, Ministarstvo je Plan javnih nabavki donijelo 20.03.2023. godine. Ministarstvo nije donijelo privremeni plan nabavki iz tekućih izdataka do usvajanja budžeta, odnosno nije iskoristilo mogućnost pokretanja procedura nabavki iz tekućih izdataka za vrijeme trajanja privremenog finansiranja. Procedure nabavki su pokrenute tek u aprilu 2023. godine. Kasno pokretanje procedura javnih nabavki dovelo je do kašnjenja u ugovaranju potrebnih roba i usluga.

PREPORUKA 19

Ministarstvo je obavezno osigurati blagovremeno pokretanje procedura javnih nabavki, kako bi osiguralo kontinuitet u nabavci roba i usluga te nesmetano obavljanje aktivnosti Ministarstva.

Zakonom o javnim nabavkama⁵² je definisano kako prije pokretanja postupka ugovorni organ provodi prethodnu provjeru tržišta u svrhu pripreme nabavke i informisanja privrednih subjekata o svojim planovima i zahtjevima u vezi s nabavkom. O prethodnoj provjeri tržišta sačinjava se pismena zabilješka o svim radnjama i postupcima. Ministarstvo nije u svim slučajevima prilikom prethodne provjere tržišta postupilo u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama (npr. prilikom nabavke sanacije objekata, nabavke laboratorijskog materijala, nabavke hrane i dr.). Za pojedine procedure javnih nabavki sačinjena je službena zabilješka

⁵⁰ Službeni glasnik BiH, broj 39/14 i 59/22

⁵¹ Podaci iz tabelarnih pregleda sačinjenih za potrebe revizije u kojima nisu prikazani pregovarački postupci bez objave obavještenja provedeni u skladu s Instrukcijom o provođenju hitnih nabavki u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH. U glavnoj knjizi Ministarstvo je u 2023. godini knjižilo hitne nabavke provedene u skladu s navedenom instrukcijom u iznosu od 849.788 KM.

⁵² Član 14a. Zakona o javnim nabavkama

kojom je konstatovano da postoji više ponuđača koji mogu izvršiti usluge, radove ili isporučiti robu. Međutim, nisu nam prezentovani dokazi koji su to dobavljači, niti na koji način je izvršeno istraživanje tržišta (telefonom, mailom, putem interneta itd.).

PREPORUKA 20

Ministarstvo je obavezno provoditi prethodnu provjeru tržišta prije pokretanja procedura javnih nabavki na način kako je to definisano Zakonom o javnim nabavkama.

Ugovorni organ je dužan da za otvoreni postupak, ograničeni postupak, pregovarački postupak s objavom ili bez objave obavještenja, konkurs za izradu idejnog rješenja, takmičarski dijalog ili konkurentski zahtjev za dostavljanje ponuda objavi obavijest o dodjeli ugovora na osnovu rezultata postupka dodjele ugovora, najkasnije u roku od 30 dana od dana zaključivanja ugovora ili okvirnog sporazuma⁵³. Također, u slučaju dodjele ugovora, koji za predmet javne nabavke ima usluge iz Aneksa II i zaključenih okvirnih sporazuma, ugovorni organ objavljuje obavijest o dodjeli svih ugovora u toku jedne godine i to najkasnije 30 dana od isteka kalendarske godine. Ministarstvo nije u svim provedenim procedurama javnih nabavki objavilo obavijest o dodjeli ugovora u roku definisanom Zakonom o javnim nabavkama (prilikom nabavke usluga smještaja i prehrane, nabavke sanitetskih i veterinarskih lijekova i medicinskih sredstava).

PREPORUKA 21

Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe koje se odnose na obavještavanje kandidata i ponuđača o rezultatima postupka javne nabavke.

Ugovorni organ može zahtijevati da se izvršenje ugovora garantuje odgovarajućom garancijom za uredno izvršenje ugovora. Ministarstvo u provedenim procedurama javnih nabavki u kojima se tražila garancija za dobro izvršenje nije precizno definisalo period važenja garancije (npr. prilikom nabavke zdravstvenih pregleda, nabavke guma, nabavke kolektivnog osiguranja, nabavke sanitetskih i veterinarskih lijekova i medicinskih sredstava). S obzirom na to da ugovor stupa na snagu danom potpisivanja obje ugovorne strane i važi do okončanja dužničko-povjerilačkih odnosa, a najduže godinu dana od potpisivanja istog, period važenja garancije treba da odgovara periodu važenja ugovora. U određenim procedurama javnih nabavki dostavljena garancija od strane dobavljača ima kraći period važenja od ugovora.

PREPORUKA 22

U slučajevima kada se u procedurama javnih nabavki zahtijeva bankovna garancija, Ministarstvo je dužno da u tenderskoj dokumentaciji navede zahtjev u pogledu perioda njenog važenja.

Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji daje potpune informacije o uslovima ugovora i postupku dodjele ugovora, a koji su kandidatima/ponuđačima dovoljni za pripremu zahtjeva za učešće, odnosno pripremu ponuda na konkurentskoj osnovi. Prilikom evaluacije ponuda ugovorni organ istu vrši na osnovu zahtjeva definisanih u tenderskoj dokumentaciji, jednako prema svim učesnicima u postupku nabavke. Ministarstvo nije u svim slučajevima evaluaciju ponuda vršilo u skladu sa zahtjevima navedenim u tenderskoj dokumentaciji, odnosno ponude su ocijenjene kvalifikovanim, iako su ponuđači potvrde o uspješnoj realizaciji ugovora dostavili

⁵³ Član 74. Zakona o javnim nabavkama

u iznosu manjem od iznosa koji je tražen tenderskom dokumentacijom ili su dostavili izjave koje nisu ovjerene od strane ponuđača kako je zahtijevano tenderskom dokumentacijom (prilikom nabavke vojno policijskog materijala i opreme i nabavke radova rekonstrukcije sistema grijanja na lokaciji “Adil Bešić” Bihać).

PREPORUKA 23

Ministarstvo je dužno evaluaciju ponuda vršiti u skladu s uslovima definisanim u tenderskoj dokumentaciji.

Ministarstvo je i u 2023 godini u tenderskoj dokumentaciji rok isporuke vezalo za dan prijema narudžbenice od strane ugovornog organa pri čemu nije definisalo rok za izdavanje same narudžbenice (prilikom nabavke kompjuterske opreme i nabavke SWITCH uređaja). Ured za reviziju je i u prethodnom periodu ukazivao kako ovakav način postavljanja uslova ponuđače stavlja u neravnopravan položaj.

PREPORUKA 24

Ministarstvo je dužno da, u situacijama gdje se vrši nabavka i jednokratna isporuka, postavi realne i jasne rokove isporuke kako bi svi ponuđači imali adekvatne informacije prilikom sačinjavanja ponude.

8.1. Pregovarački postupci bez objave obavijesti (hitne nabavke)

Ministarstvo je u martu 2023. godine pozivajući se na član 21. stav 1. tačka d) donijelo Instrukciju o provođenju hitnih postupaka javnih nabavki u Ministarstvu i Oružanim snagama BiH.

Navedena instrukcija reguliše pokretanje, provođenje i okončanje hitnih nabavki, kada ugovorni organ nije u mogućnosti da provede postupak javne nabavke i postupi u minimalnim rokovima utvrđenim Zakonom o javnim nabavkama. Instrukcijom je definisano da su osnovni uslovi za pokretanje hitnih nabavki: okolnosti koje se ne mogu dovesti u vezu s Ministarstvom i Oružanim snagama BiH, kada se radi o dokazivim razlozima krajnje hitnosti prouzrokovane događajima nepredvidivim za Ministarstvo, da se po postojećem ugovoru ne može izvršiti hitna realizacija predmetne nabavke te kada postoje dokazivi razlozi o mogućem nastanku dodatne ili veće štete koja se na drugi način ne može spriječiti.

Ministarstvo je primjenjujući navedenu Instrukciju provelo hitne nabavke u vrijednosti od 849.788 KM⁵⁴ što je značajno povećanje u odnosu na prethodni period.

Hitne nabavke su provođene putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti. U skladu sa Zakonom o javnim nabavkama pregovarački postupak je postupak u kojem ugovorni organ pregovara o uslovima ugovora s jednim ili više pozvanih ponuđača. Ovaj postupak se može provoditi sa ili bez prethodnog objavljivanja obavijesti o nabavci, isključivo prema uslovima

⁵⁴ Podaci iz Glavne knjige. Na portal javnih nabavki u 2023. godini uneseni su podaci o provedenim pregovaračkim postupcima bez objave obavještenja u iznosu od 390.931 KM. Podaci su uneseni zaključno s 21.11.2023. godine i dalje nisu unošeni na portal.

utvrđenim Zakonom⁵⁵. Prema Zakonu okolnosti kojima se opravdava izuzetna hitnost postupka ni u kom slučaju se ne smiju dovesti u vezu s ugovornim organom.

Revizijom procedura javnih nabavki nismo se mogli uvjeriti da je prethodno navedeni uslov ispunjen za značajan dio nabavki provedenih po hitnom postupku. Naime, razlog za provođenja hitnih procedura nabavki u prezentovanoj dokumentaciji obrazložen je između ostalog potrebama za robama koje Ministarstvo nema trenutno na zalihama, odnosno robama i uslugama za koje s obzirom na trenutnu situaciju po pitanju zaključenja ugovora s dobavljačima ne postoji važeći ugovor o opskrbi. Navedeno može upućivati na neefikasnost Ministarstva u provođenju postupaka javnih nabavki, nedovoljna pokrivenost potreba za određenim robama i uslugama koje su predmet postojećih ugovora što ukazuje na slabosti u planiranju javnih nabavki te nepravovremeno pokretanje procedura. Sve to su razlozi koji se povezuju sa ugovornim organom i slabostima u njegovoj organizaciji procesa javnih nabavki.

Okolnosti koje se ne mogu u potpunosti vezati za ugovorni organ su od nadležnog organa potvrđene neosnovane žalbe na postupke javnih nabavki koje prolongiraju zaključenje ugovora kao i nejavljanje ponuđača po tenderima koji su u toku, a koji su provedeni u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama.

Najvećim dijelom se hitne nabavke odnose na nabavku hrane (390.890 KM)⁵⁶ i tekućeg održavanja zgrada, vozila i opreme (349.320 KM)⁵⁷, a predmet hitnih nabavki su bile i uniforme, materijal za čišćenje, ogrjev, motorno ulje, obrasci, papir i dr.

PREPORUKA 25

Ministarstvo je dužno hitne nabavke putem pregovaračkog postupka bez objave obavijesti provoditi samo u iznimnim uslovima koji su definisani Zakonom o javnim nabavkama.

8.2. Nabavka ugovaranja radova na rekonstrukciji sistema grijanja na lokaciji Pazarić

Javna nabavka ugovaranja radova na rekonstrukciji sistema grijanja na lokaciji „Zaim Imamović“ Pazarić procijenjene vrijednosti 1.173.498 KM provedena je putem otvorenog postupka. Zaprimljena je samo jedna ponuda u iznosu od 1.148.942 KM. Komisija je u postupku evaluacije ponuda istu ocijenilo kao kvalifikovanu te dala preporuku ugovornom organu za dodjelu ugovora. Odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača donesena je 24.7.2023. godine, a obavijest dostavljena putem e-maila dobavljaču 26.7.2023. godine.

Tenderskom dokumentacijom je traženo da ponuđač dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 45. i člana 47. Zakona o javnim nabavkama dostavi u roku od pet dana od dana zaprimanja obavijesti o rezultatima postupka javne nabavke. Zakonom o javnim nabavkama⁵⁸ definisano je da ugovorni organ dostavlja prijedlog ugovora onom ponuđaču čija je ponuda po rang-listi odmah nakon ponude najuspješnijeg ponuđača, u slučaju da najuspješniji ponuđač propusti dostaviti originale ili ovjerene kopije dokumentacije iz člana 45. i 47. ovog zakona, ne starije od tri mjeseca od dana dostavljanja ponude ili zahtjeva za učešće, u roku koji odredi ugovorni organ.

⁵⁵ Zakon o javnim nabavkama definiše kako se pregovarački postupak bez objave obavijesti može provesti u slučaju razloga krajnje hitnosti, prouzrokovane događajima nepredvidivim za ugovorni organ, pri čemu se ne mogu ispoštovati zakonom utvrđeni minimalni rokovi za otvoreni, ograničeni ili pregovarački postupak s objavljivanjem obavijesti.

⁵⁶ Ukupno 381 pojedinačna nabavka na više lokacija.

⁵⁷ Broj procedura za održavanje zgrada 18, održavanje opreme 77 i vozila 53 postupka.

⁵⁸ Član 72. stav 3. tačka a) Zakona o javnim nabavkama

Ponuđač je dokaze o ispunjavanju uslova iz člana 45. i člana 47. Zakona o javnim nabavkama dostavio nakon mjesec dana odnosno 29.8.2023. godine. Stoga je ponudu izabranog ponuđača u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama trebalo odbaciti, a s obzirom na samo jednu pristiglu ponudu, postupak javne nabavke poništiti.

PREPORUKA 26

Ministarstvo je obavezno postupati u skladu sa definisanim rokom za dostavu dokaza o ispunjavanju uslova iz člana 45. i člana 47. Zakona o javnim nabavkama te ponude dobavljača koji nisu dokaze dostavili u traženom roku ocijeniti kao nekvalifikovane.

8.3. Nabavka radova rekonstrukcije sistema grijanja na lokaciji Bihać

Procedura javne nabavke radova rekonstrukcije sistema grijanja na lokaciji "Adil Bešić" Bihać procijenjene vrijednosti 195.853 KM je provedena putem otvorenog postupka. Kriterij za dodjelu ugovora bio je najniža cijena. S izabranim ponuđačem je 18.12.2023. godine zaključen ugovor za nabavku radova ukupne vrijednosti 195.497 KM.

Ugovorom za nabavku radova definisan je rok za izvođenje radova od 180 radnih dana i isti teče od uručenja narudžbenice izvođaču i uvođenja u posao. Ugovorom je definisano da će naručilac radova putem građevinskog dnevnika uvesti izvođača u posao i zajednički s izvođačem sačiniti zapisnik. Uvidom u građevinski dnevnik, konstatovali smo da je izvođač radova uveden u posao 7.12.2023. godine, odnosno 11 dana prije zaključenja ugovora.

PREPORUKA 27

Ministarstvo je dužno da se pridržava ugovorenih rokova po pitanju uvođenja izvođača radova u posao.

8.4. Usluge kateringa za potrebe PSOTC

Postupak nabavke usluga kateringa za potrebe PSOTC procijenjene vrijednosti 25.748 KM je proveden putem konkurentskog zahtjeva u kome je dostavljena samo jedna ponuda. Postupak je pokrenut u maju 2023. godine, odluka o izboru najpovoljnijeg ponuđača donesena u julu 2023. godine, a ugovor s izabranim ponuđačem u iznosu od 25.301 KM zaključen u augustu 2023. godine.

Zakonom o javnim nabavkama⁵⁹ je regulisano da se, u slučajevima kada ugovorni organ zaprimi jednu prihvatljivu ponudu, ugovor dodjeljuje ponuđaču u roku od 10 dana. Dakle, Ministarstvo se prilikom dodjele navedenog ugovora nije pridržavalo roka definisanog zakonom.

PREPORUKA 28

Ministarstvo je dužno poštovati zakonske odredbe koje se odnose na dodjelu ugovora kada u postupku konkurentskog zahtjeva zaprimi ponudu jednog ponuđača.

⁵⁹ Član 89. stav 3. Zakona o javnim nabavkama.

8.5. Nabavka motornih vozila

Ministarstvo je provelo otvoreni postupak javne nabavke šest vozila ukupne vrijednosti 384.615 KM, od čega jedno vozilo više srednje klase, tri vozila niže srednje klase, jedan kombi i jedan furgon. Postupak je sadržavao četiri lota, a ponudu je u vrijednosti od 383.965 KM za sve lotove dostavio samo jedan ponuđač.

Prije pokretanja procedure nabavke Ministarstvo je izvršilo istraživanje tržišta. S obzirom na to da je tehnička specifikacija nabavljenih vozila izrađena nakon istraživanja tržišta, konstatovali smo da rezultati istraživanja nisu uzeti u obzir prilikom njenog sastavljanja, kako bi se omogućilo nadmetanje ponuđača koji su istim bili obuhvaćeni. Nismo dobili adekvatne informacije o načinu sastavljanja tehničke specifikacije za vozila, niti obrazloženja pojedinih zahtjeva iz tehničke specifikacije⁶⁰.

Istraživanjem tržišta koje je provelo Ministarstvo nije ostvaren efekt u smislu pripreme nabavke i informisanja gospodarskih subjekata o planovima i zahtjevima u vezi s nabavkom.

PREPORUKA 29

Ministarstvo je dužno tehničku specifikaciju sastavljati na osnovu realnih specifikacija, zasnovanih na obrazloženim, stvarnim i opravdanim potrebama institucije te osigurati da ista omogući aktivnu i pravičnu konkurenciju.

9. OSTALO

9.1. IT revizija

Ministarstvo i Oružane snage BiH imaju ograničenu informatičku podršku funkcionalno-poslovnih procesa. Sektor za komandu, kontrolu i komunikacije, kompjutere i upravljanje informacijama (K4UI) ima nisku kadrovsku popunjenost prvenstveno kada su u pitanju pozicije državnih službenika. Činjenice da je sektor kadrovski neadekvatno popunjen, organizaciono zastarjelo strukturisan, uz nedostatak finansijskih sredstava u budžetu za nabavku hardvera i softvera, onemogućavaju potrebnu dinamiku uspostave komunikaciono-informacionih sistema. Sve prethodno otežava i realizaciju godišnjih planova razvoja, administracije i održavanja informacionog sistema koji podržavaju funkcionalno-poslovne procese.

Sistem elektronske podrške poslovnim procesima ePoslovanje: Ugovor za implementaciju Projekta uspostave elektronske podrške poslovnim procesima na bazi Oracle Web Content Servera je zaključen 23.12.2014. godine u iznosu od 245.051 KM. Krajem 2018. godine svi planirani moduli su stavljeni u radno okruženje Ministarstva i Oružanih snaga BiH. Kako bi omogućilo dalje održavanje i unapređenje rada sistema ePoslovanje, Ministarstvo je od 23.11.2020. godine s eksternim ekspertom zaključivalo ugovor o radu na period od tri mjeseca. Iako su u prethodnom periodu vršene dorade u sistemu, odnosno unapređenja logističko-finansijskih modula, neki uočeni nedostaci i unapređenja nisu realizovani. Stoga sistem još uvijek u potpunosti ne podržava poslovne procese.

Nabavka usluga održavanja je u prethodnim godinama poništavana najčešće iz razloga što nije pristizala nijedna ponuda. Nakon više od tri godine ova procedura nabavke je realizovana. Okvirni sporazum u vrijednosti od 256.320 KM bez PDV-a je zaključen 22.3.2024. godine na

⁶⁰ Npr. 18" točkovi, zapremina motora koja u neznatnim rasponima diskvalifikuje ostale ponude i sl.

period od četiri godine. Godišnjim ugovorom u vrijednosti od 64.080 KM bez PDV-a predviđeno je plaćanje u 12 jednakih mjesečnih anuiteta u iznosima od po 5.340 KM bez PDV-a.

Obaveze izvršilaca na osnovu održavanja podrazumijevaju poslove korektivnog i preventivnog održavanja, i obuhvataju neograničen broj intervencija na rješavanju svih korektivnih radnji, oporavka podataka, preventivnih radnji i administracije. U slučaju da nema potrebe za održavanjem, odnosno ukoliko Ministarstvo ne podnese zahtjeve za korektivnim održavanjem, smatrat će se da je izvršilac realizovao korektivno održavanje. Ugovorom nije definisan minimalan broj radnih sati koje bi izvršilac proveo na unapređenju sistema u situacijama kada korektivno održavanje nije potrebno. Uprkos činjenici da Ministarstvo nije imalo ugovor o održavanju u prethodnom periodu te da postoji potreba za unapređenjem sistema i većim angažmanom izvršilaca, ovakav pristup dovodi do rizika da Ministarstvo plaća troškove održavanja sistema, a da se održavanje i ne mora vršiti.

PREPORUKA 30

Mišljenja smo da ugovorom treba definisati minimalan broj radnih sati koje bi dobavljač mjesečno proveo na unapređenju sistema ukoliko održavanje sistema nije potrebno.

Tehnička podrška za Oracle softver: Okvirni sporazum za tehničku podršku za Oracle licence, vrijednosti 400.000 KM je potpisan na period od četiri godine. Ministarstvo je po ovom okvirnom sporazumu do sada imalo zaključena dva ugovora, oba u iznosu od po 94.770 KM. Ugovori su uspješno realizovani u ukupnoj vrijednosti od 189.540 KM.

Kako je u međuvremenu došlo do rasta cijena Oracle proizvoda na tržištu, te kako izabrani ponuđač nije mogao prema uslovima iz okvirnog sporazuma isporučiti tehničku podršku za ugovorene licence, dostavio je informaciju Ministarstvu s molbom za sporazumni raskid okvirnog sporazuma. **Ministarstvo nije pisanim putem prihvatilo sporazumni raskid Okvirnog sporazuma**, ali ugovor za tekuću godinu nije zaključen. Ministarstvo trenutno nema osiguranu tehničku podršku za Oracle licence.

Održavanje informatičke i komunikacione opreme: Sistem održavanja informatičke i komunikacione opreme u Ministarstvu, planiran je na godišnjem nivou u iznosu od oko 85.000 KM. Od septembra 2021. godine nije na snazi ugovor za održavanje informatičke opreme, što stvara određeni funkcionalni rizik.

Ministarstvo je razmotrilo osposobljavanje vlastitih kapaciteta za održavanje opreme u vlastitoj radionici, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja. Donijelo je odluku o pokretanju ovih aktivnosti, u skladu s kojom je Sektor K4UI izradio specifikacije rezervnih dijelova za održavanje IT i birotehničke opreme. Procedura nabavke usluga održavanja informatičke i komunikacione opreme je poništena zbog nedovoljnog broja prihvatljivih ponuda. Ministarstvo nije obnovilo proceduru javne nabavke, iako ima potrebu za ugovorom o održavanju.

Nekorištenje vlastitih resursa za održavanje nepovoljno utiče na efikasnost sistema kao i na troškove održavanja.

PREPORUKA 31

Ministarstvo treba nastojati da u što skorijem roku osigura održavanje opreme vlastitim kapacitetima, s ciljem uspostave efikasnijeg i ekonomičnijeg modela održavanja.

10. KOMENTARI NA NACRT IZVJEŠTAJA

Ministarstvo je, nakon utvrđenog roka, dostavilo komentare na Nacrt izvještaja o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu. U komentarima su navedena neslaganja s osnovom za mišljenje s rezervom te neslaganje s pojedinim preporukama koje se odnose na tačku 6.1.1. Bruto plate, tačku 6.1.2. Putni troškovi, tačku 6.1.4. Ugovorene usluge, tačku 6.3.1. Sredstva, tačku 8. Javne nabavke i tačku 8.1. Pregovarački postupci bez objave obavijesti (hitne nabavke). Budući da nisu dostavljeni novi dokazi niti prezentovane nove činjenice koji timu za reviziju nisu bile poznate tokom sačinjavanja Izvještaja, tekst ovog Izvještaja, u odnosu na Nacrt izvještaja o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu je nepromijenjen. Detaljno objašnjenje komentara dato je u odgovoru na dostavljene komentare na Nacrt izvještaja o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu, koji je dostavljen rukovodstvu Ministarstva uz konačan Izvještaj o obavljenoj finansijskoj reviziji za 2023. godinu.

Reviziju u Ministarstvu za 2023. godinu obavili su: Danijel Jozić - vođa tima, Seida Kapo - član tima, Nevena Bugarin – član tima, Anisa Jusić – član tima, Enes Alić – član tima, Helena Grbavac – član tima, Nevena Kenjić – član tima, Ana Rajić – član tima, Nevena Bučo – član tima, Azra Husić – član tima, Slaviša Vuković - član tima, Nerman Velić – član tima, Sadmira Teskeredžić – član tima i Jovana Jošilo – član tima.

**Rukovodilac Odjela za
finansijsku reviziju (vođa tima)**

Danijel Jozić, v. r.

**Rukovodilac Odjela za razvoj,
metodologiju i kontrolu kvaliteta
finansijske revizije**

Mirsada Sijamić, v. r.

Broj: 02-16-1-897/24

Prilozi

Tabela I - Pregled rashoda budžeta za 2023. godinu
Tabela II - Bilans stanja na 31.12.2023. godine
Tabela III - Pregled prihoda i primitaka za 2023. godinu

Pregled rashoda budžeta za 2023. godinu

Ministarstvo odbrane BiH

Tabela I

Opis	Odobreni budžet	Usklađivanja budžeta	Ukupni budžet	Izvršenje budžeta	Procenat (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Tekući izdaci	385.276.000	-776.930	384.499.070	356.735.246	93
Bruto plaće i naknade	272.265.000	0	272.265.000	255.714.485	94
Naknade troškova zaposlenih	77.181.000	13.692	77.194.692	69.284.194	90
Putni troškovi	3.090.000	0	3.090.000	2.791.583	90
Izdaci telefonskih i poštanskih usluga	610.000	-220.000	390.000	351.422	90
Izdaci za energiju i komunalne usluge	8.500.000	-1.221.000	7.279.000	7.228.394	99
Nabavka materijala	10.000.000	3.134.750	13.134.750	11.048.434	84
Izdaci za usl. prijevoza i goriva	4.500.000	-1.423.000	3.077.000	2.806.313	91
Unajmljivanje imovine i opreme	30.000	108.000	138.000	54.383	39
Izdaci za tekuće održavanje	5.000.000	-1.237.000	3.763.000	3.523.474	94
Izdaci za osiguranje	600.000	-39.872	560.128	486.736	87
Ugovorene i druge posebne usluge	3.500.000	107.500	3.607.500	3.445.828	96
2. Kapitalni izdaci	6.540.000	813.000	7.353.000	4.260.207	58
Nabavka zemljišta	0	0	0	0	
Nabavka građevina	0	0	0	0	
Nabavka opreme	5.540.000	90.000	5.630.000	3.386.908	60
Nabavka ostalih stalnih sredstava	200.000	47.000	247.000	73.298	30
Rekonstrukcija i investiciono održavanje	800.000	676.000	1.476.000	800.000	54
3. Tekući grantovi	0	0	0	0	
4. Budžet-neposredna potrošnja (1+2+3)	391.816.000	36.070	391.852.070	360.995.452	92
5. Višegodišnja kapitalna ulaganja	443.000	8.507.768	8.950.768	232.943	3
Remont helikoptera		7.480.000	7.480.000	0	0
Motora vozila		26.020	26.020	0	0
Perspektiva	443.000	1.001.748	1.444.748	232.943	16
Nabavka helikoptera		0,02	0,02	0	0
6. Novčane donacije	0	11.285.281	11.285.281	1.829.956	16
Donacija Prijateljske zemlje		7.482.218	7.482.218	1.740.528	23
Donacija PSOTC		844.364	844.364	87.406	10
Donacija NUPI		1.223	1.223	1.222	100
Donacija CISM		16.932	16.932	800	5
Donacija - 2. pj. Pukovnija		7.020	7.020	0	0
Donacija Uniforme		2.933.524	2.933.524	0	0
7. Ukupno budžet (4+5+6+7)	392.259.000	19.829.119	412.088.119	363.058.352	88

Rukovodstvo je Pregled rashoda budžeta po ekonomskim kategorijama odobrilo 7.3.2024. godine.

Ministar
Zukan Helez

Bilans stanja na 31.12.2023. godine

Ministarstvo odbrane BiH

Tabela II

Opis	31.12.2023.	31.12.2022.	Procenat (2/3*100)
1	2	3	4
1. Gotovina, krat. potraživanja, razgraničenja i zalihe	1.583.255	1.547.069	102
Novčana sredstva	16.177	161.707	10
Kratkoročna potraživanja	1.503.678	1.334.667	113
Kratkoročni plasmani	0	0	
Interni finansijski odnosi	63.400	51.575	123
Zalihe	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	0	-880	0
2. Stalna sredstva	122.519.455	149.568.990	82
Stalna sredstva	529.274.622	527.099.350	100
Ispravka vrijednosti	406.755.167	377.530.360	108
Neotpisana vrijednost stalnih sredstava	122.519.455	149.568.990	82
Dugoročni plasmani	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
UKUPNO AKTIVA (1+2)	124.102.709	151.116.060	82
3. Kratkoročne obaveze i razgraničenja	46.579.395	39.694.497	117
Kratkoročne tekuće obaveze	11.475.487	7.178.239	160
Kratkoročni krediti i zajmovi	0	0	
Obaveze prema zaposlenima	31.278.804	31.709.847	99
Interni finansijski odnosi	0	0	
Kratkoročna razgraničenja	3.825.105	806.411	474
4. Dugoročne obaveze i razgraničenja	0	0	
Dugoročni krediti i zajmovi	0	0	
Ostale dugoročne obaveze	0	0	
Dugoročna razgraničenja	0	0	
5. Izvori sredstava	122.519.455	149.568.990	82
Izvori sredstava	122.519.455	149.568.990	82
Ostali izvori sredstava	0	0	
Neraspoređeni višak prihoda/rashoda	0	0	
UKUPNO PASIVA (3+4+5)	169.098.850	189.263.487	89

Napomena: Pravilnikom o finansijskom izvještavanju institucija Bosne i Hercegovine, čl.10. stav 4., napomenuto je da bilans stanja budžetskih korisnika **neće biti uravnotežen** (aktiva jednaka pasivi) zbog programski uspostavljenog sistema Glavne knjige, dok će bilans stanja koji radi Ministarstvo finansija i trezora na nivou Budžeta institucija Bosne i Hercegovine za tekuću godinu biti uravnotežen.

Rukovodstvo je Bilans stanja odobrilo 7.3.2024. godine

Ministar
Zukan Helez

Pregled prihoda i primitaka za 2023. godinu

Ministarstvo odbrane BiH

Tabela III

Opis	Planirani iznos u budžetu	Izmjene i dopune	Ukupni planirani iznos	Ostvareni iznos	Procenat (5/4*100)
1	2	3	4 (2+3)	5	6
1. Neporezni prihodi	0	0	0	678.426	
Prihodi od preduzetničkih aktivnosti i imovine i prihodi od pozitivnih kursnih razlika	0	0	0	564.267	
Naknade i takse i prihodi od pružanja javnih usluga	0	0	0	114.159	
Novčane kazne (neporezne prirode)	0	0	0	0	
2. Tekući transferi i donacije	39.000	0	39.000	10.120.812	
Primljeni tekući transferi od stranih vlada i međunarodnih organizacija - donacije iz inostranstva	39.000	0	39.000	10.113.792	
Primljeni tekući transferi od ostalih nivoa vlasti	0	0	0	7.020	
Domaće donacije	0	0	0	0	
3. Kapitalni primici	0	0	0	14.111	
Kapitalni primici od prodaje stalnih sredstava	0	0	0	14.111	
Primici od finansijske imovine	0	0	0	0	
Primici od dugoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
Primici od kratkoročnog zaduživanja	0	0	0	0	
4. Ukupni prihodi i primici (1+2+3)	39.000	0	39.000	10.813.349	

Rukovodstvo je Pregled prihoda i primitaka po ekonomskim kategorijama odobrilo 7.3.2024. godine

Ministar
Zukan Helez